

POSTUPCI ZBOG KAZNENIH DJELA RATNIH ZLOČINA POČINJENIH NA ŠIREM VUKOVARSKOM PODRUČJU

1.1. UVOD

Kazneni postupci zbog kaznenih djela ratnih zločina počinjenih na širem području Vukovara vođeni su ili su još uvijek u tijeku pred županijskim sudovima u Vukovaru i Osijeku, Specijalnim sudom za ratne zločine u Beogradu te pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju u Den Haag-u.

Zbog teških povreda međunarodnog ratnog i humanitarnog prava na širem području Vukovara kao i samog grada Vukovara, županijska državna odvjetništva u Vukovaru i Osijeku su od 1991. godine pokrenula kaznene postupke protiv većeg broja osoba. U najvećem broju slučajeva postupci su vođeni ili se još uvijek vode protiv pripadnika bivše Jugoslavenske narodne armije, pripadnika teritorijalne obrane kao i pripadnika vojnih i paravojnih snaga tzv. Republike Srpske Krajine, a odnose se na zločine počinjene na području Republike Hrvatske odnosno na zločine počinjene na štetu hrvatskih građana izvan njezinog državnog područja.

U odnosu na dio osoba protiv kojih je pokrenut kazneni postupak, nakon provedene istrage državni odvjetnici su odustali od progona, bilo zbog toga što je utvrđeno da djelo nije ratni zločin ili stoga što tijekom istrage nisu prikupljeni dokazi o kaznenim djelima i krivnji počinitelja. U studenom 2011. godine izmijenjen je i dopunjen Zakon o primjeni Statuta međunarodnog kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, te je Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku određeno kao nadležno za postupanje u predmetima ratnih zločina i za područje Vukovara zbog čega u nastavku iznosimo podatke o radu tog i Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru.

U cilju utvrđenja osoba odgovornih za počinjenje zločina na širem vukovarskom području i nadalje se zahtijeva od policijskih uprava kao nadležnih tijela otkrivanja, poduzimanje potrebnih radnji u cilju otkrivanja i pronalaska počinitelja, bilo odgovornih po zapovjednoj odgovornosti ili neposrednih počinitelja, kao i prikupljanje podataka o žrtvama te okolnostima počinjenja kaznenih djela. S istim ciljem podaci i dokazi pribavljaju se i na temelju regionalne suradnje, uz korištenje mehanizama odredbi posebnih sporazuma za ratne zločine koji su zaključeni s tužiteljskim uredima u regiji¹, pretraživanjem Baze podataka MKSJ u Den Haag-u putem časnika za vezu Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Ureda tužiteljstva MKSJ² te pretragama svih dostupnih arhiva kao i suradnjom s brojnim nevladinim udrugama iz Domovinskog rata.

¹ 13. listopada 2006. Sporazum o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije,
- 28. srpnja 2006. Sporazum o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Vrhovnog državnog tužilaštva Crne Gore,
- 3. srpnja 2013. Protokol između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Tužiteljstva Bosne i Hercegovine o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida.

² 13. srpnja 2006. Memorandum o razumijevanju o pomoći u istraživanju ratnih zločina između Ureda tužiteljice Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju i Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i 12. rujna 2014. Memorandum o suglasnosti između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Ureda tužitelja Mehanizma za međunarodne kaznene sudove.

Radi preglednosti izvješće je koncipirano po ratnim zločinima kao pojmovima koji obuhvaćaju više kažnjivih događaja, prostorno i vremenski povezanih počinjenjem u tijeku oružanog sukoba. S istim ciljem, kazneni postupci za ratne zločine podijeljeni su prema pravosudnim tijelima pred kojima su pokrenuti odnosno vođeni ili dovršeni te su postupci županijskih državnih odvjetništava u Osijeku i Vukovaru daljnje podijeljeni prema stadiju postupka u kojem se nalaze.

Također, u odnosu na postupke Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije, napominjemo da su neki od postupaka tog Tužilaštva prikazani pod dijelom izvješća koji se odnosi na kaznene postupke koji se vode u županijskim državnim odvjetništvima u Osijeku i Vukovaru, ukoliko i ta državna odvjetništva još uvijek postupaju povodom istih zločina.

1.2. KAZNENI POSTUPCI ŽUPANIJSKIH DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA U OSIJEKU I VUKOVARU

S obzirom na brojnost kaznenih postupaka zbog kaznenih djela ratnih zločina na širem vukovarskom području u nastavku slijedi prikaz postupaka zbog nekih od najznačajnijih zločina, dok podatke o pojedinim predmetima ratnih zločina učestalo objavljujemo i na internet stranicama nadležnih županijskih državnih odvjetništva.

1.2.1. ISTRAGE U TIJEKU

i. Ratni zločin na Ovčari i u gradskoj četvrti Sajmište

Rješenjem od 12. travnja 2018. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku pokrenulo je istragu protiv S.P. zbog postojanja osnovane sumnje da bi u razdoblju od početka listopada pa do kraja studenoga 1991., nakon što su pripadnici JNA i dugih navedenih srpskih paravojnih postrojbi djelomično okupirali grad Vukovar zauzevši gradsku četvrt Sajmište, ulazio u kuće i podrumne te iz njih izvodio civile nesrpske nacionalnosti, zlostavljao ih i ubijao. Istim rješenjem S.P. se stavlja na teret i da bi u poslijepodnevnim i večernjim satima 20. studenoga do ranih jutarnjih sati 21. studenoga na poljoprivrednom dobru Ovčara, pored Vukovara, pošto su prethodno od strane JNA u vukovarskoj bolnici zarobljeni pripadnici Zbora narodne garde, Ministarstva unutarnjih poslova, dragovoljni pripadnici hrvatskih oružanih snaga te manji broj civila, bolesnika i ranjenika i po odobrenju zapovjednika Operativne grupe Jug tadašnje JNA pukovnika Mile Mrkšića predani pripadnicima srpskih paravojnih formacija Teritorijalne obrane Vukovar i „Leva Supoderica“, te autobusima iz vukovarske bolnice odvezeni najprije u kasarnu JNA, a potom na Ovčaru, zajedno s pripadnicima navedenih srpskih paravojnih formacija sudjelovao u zlostavljanju i ubijanju zarobljenika na koji način je usmrćeno najmanje 200 osoba.

Istraga u tom kaznenom predmetu proširena je rješenjem od 18. rujna 2018. i na N.D. zbog postojanja osnovane sumnje da bi u ranim večernjim satima 20. studenoga 1991. na poljoprivrednom dobru Ovčara, iz hangara u kojem se nalazilo najmanje 200 zarobljenika izveo ranjenog pripadnika 204. vukovarske brigade D.K., kojeg je od ranije poznao, uz prijetnju oružjem odveo ga 15-20 metara od hangara u blizinu jame koja je prethodno služila kao rov za topničko oruđe, te ispalio u njega 3 hica iz vatrenog oružja i na taj način ga usmrtio, a tijelo D.K. do danas nije pronađeno.

ii. Ratni zločin rušenjem crkve "Svih svetih" u Erdutu

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku donijelo je 14. lipnja 2018. rješenje o provođenju istrage protiv B.H., J.G. i D.J. zbog postojanja osnovane sumnje da bi 25. rujna 1991. u Erdutu, tijekom oružane agresije JNA i različitih paravojnih formacija iz Srbije te naoružanih paravojnih postrojbi dijela lokalnog srpskog stanovništva na ustavnopravni poredak Republike Hrvatske, vojnim vozilom došli pred katoličku crkvu "Svih svetih" izgrađenu tijekom 19. stoljeća, iz vozila iznijeli veću količinu eksploziva i rasporedili ga po unutrašnjosti crkve, pripremili ga za detoniranje i aktivirali ga s odgodom eksplozije, nakon čega su žurno napustili crkvu, ušli u vozilo i udaljili se, da bi odmah potom uslijedila snažna eksplozija uslijed koje je crkva "Svih svetih" gotovo u potpunosti uništena.

1.2.2. ISTRAGE U PREKIDU ZBOG NEDOSTUPNOSTI OKRIVLJENIKA

i. Ratni zločin u Antinu

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku donijelo je 8. studenog 2011. nalog o provođenju istrage protiv D.P. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske (dalje u tekstu: OKZRH) u vezi s člankom 28. istog Zakona (zapovjedna odgovornost), zbog postojanja osnovane sumnje da je u razdoblju od 1. rujna 1991. do svibnja 1992. u Antinu, kao zapovjednik Štaba TO Markušica i zapovjednik štabova TO Antinska Mlaka, Ostrovo, Gaboš, Palača i Podrinje, protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, svjestan da su njemu podređeni pripadnici teritorijalne obrane stanovnici sela koji nisu upoznati i podučeni o svojim obvezama, znajući da se prema lokalnom stanovništvu primjenjuju nezakoniti postupci od strane pripadnika TO i pridošlih dobrovoljaca iz Srbije, nije poduzeo ništa da takva postupanja spriječi i kazni te je na taj način odobravao njihove nezakonite radnje pristajući da oni nastave s takvim radnjama i pristajući na njihove posljedice, pri kojim radnjama je i osobno sudjelovao, uslijed čega su po njegovim naredbama njemu podređeni pripadnici TO Markušica i TO okolnih mjesta organizirali naoružane straže-punktove na kojima su mještani Antina od strane pripadnika TO zaustavljani, nezakonito uhićivani, psihički i fizički zlostavljani prilikom ispitivanja te je 29. rujna 1991. na području između mjesta Korod i Tordinci naredio pripadnicima TO otvaranje vatre iz artiljerijskog oružja na organiziranu kolonu od oko 500 civila, mještana Antina, koji su u strahu za život zbog učestalih napada na selo i prijetnji ubojstvima odlučili izaći iz sela, uslijed kojih postupanja je najmanje 26 civila usmrćeno, a više ih je teško ranjeno.

ii. Ratni zločin silovanjem dvije osobe u Vukovaru

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je 26. ožujka 2013. naložilo provođenje istrage protiv I.C. zbog osnovane sumnje da je neutvrđenog dana u veljači 1992. godine, u Vukovaru, kao pripadnik srpske paravojne postrojbe Teritorijalne obrane grada Vukovara, zajedno s još jednim zasad nepoznatim pripadnikom srpske paravojne postrojbe, nakon što su grad Vukovar okupirale srpske paravojne postrojbe, dobrovoljci s područja Republike Srbije i JNA, naoružani automatskim puškama i bombama, u nakani ponižavanja i iživljavanja nad preostalim civilnim stanovništvom nesrpske narodnosti, silovali dvije ženske osobe, čime su počinili kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH.

iii. Ratni zločin u Opatovcu

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je 27. lipnja 2013. naložilo provođenje istrage protiv državljanina Republike Srbije Z.K. zbog osnovane sumnje da je u razdoblju od 15. listopada do kraja 1991. godine, u Opatovcu, kao pripadnik TO Opatovac, nakon što su to mjesto okupirale srpske paravojne postrojbe, dobrovoljci s područja Republike Srbije i JNA, u nakani da ponižavanjem i zastrašivanjem zlostavlja preostalo civilno stanovništvo nesrpske narodnosti, u više se navrata iživljavao se nad civilnom ženskom osobom, tako da ju je spolno zlostavljao, čime je počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH.

iv. Ratni zločin silovanjem jedne osobe na Sajmištu

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku donijelo je 23. listopada 2015. rješenje o provođenju istrage protiv J.R. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH, zbog postojanja osnovane sumnje da je u razdoblju od 22. listopada 1991. do kraja mjeseca studenoga 1991. godine u Vukovaru, u četvrti zvanj Sajmište, u jednoj obiteljskoj kući, tijekom oružane pobune lokalnog srpskog stanovništva protiv ustavnopravnog poretka Republike Hrvatske, kao pripadnik srpske paravojne postrojbe Teritorijalne obrane grada Vukovara, nakon što su taj dio grada Vukovara okupirale srpske paravojne postrojbe, dobrovoljci s područja Republike Srbije i JNA, protivno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, a u nakani ponižavanja i zlostavljanja preostalog civilnog stanovništva nesrpske narodnosti, odjeven u vojničku odoru te naoružan automatskom puškom i pištoljem, u tri navrata silovao jednu civilnu žensku osobu.

1.2.3. OPTUŽNICE

i. Ratni zločin u Vukovaru, Trpinji, Borovu Selu i Dalju na području Republike Hrvatske te u Bogojevu i Sremskoj Mitrovici na području Republike Srbije

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku podiglo je 9. svibnja 2017. optužnicu protiv Đ.P. i S.K. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH i kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZRH, u vezi s člankom 28. istog Zakona (zapovjedna odgovornost). Okrivljenicima se stavlja na teret da su 19. i 20. studenoga 1991. u Vukovaru, Trpinji, Borovu Selu i Dalju na području Republike Hrvatske te u Bogojevu i Sremskoj Mitrovici na području Republike Srbije, nakon što su udružene snage JNA, TO i dobrovoljaca iz Srbije okupirale Vukovar te nakon predaje snagama JNA civila i pripadnika HV-a i MUP-a koji su se nalazili u skloništima u tvornici "Borovo", u zgradama „Borovo Commerce" i "Nova obućara", I. okr. Đ.P. kao zapovjednik Bataljuna vojne policije 12. novosadskog korpusa JNA i II. okr. S.K. kao zapovjednik I. čete toga bataljuna vojne policije, zaduženi za osiguranje prostora u kojem su se nalazili zarobljeni branitelji i civili te za osiguranje transporta zarobljenika do logora na području Republike Srbije, a civila do područja Republike Srbije, odgovorni za poštivanje i primjenu ratnog i humanitarnog prava o sigurnosti i zaštiti civila i zarobljenika, znajući da pripadnici srpskih postrojbi ulaze u krug skloništa "Borovo Commerce" i "Nova obućara" kako bi izdvajali zarobljene branitelje i civile, i da će sve izdvojene osobe iz transporta biti zlostavljane ili ubijene, znajući da su odmah nakon predaje zarobljenih branitelja i civila u zgradi "Borovo Commerce" nepoznati pripadnici JNA iz grupe zarobljenika izdvojili oko 15 zarobljenih branitelja i civila, i odveli nekoliko civila do zgrade tzv. "Remenjare" gdje su ih fizički i psihički zlostavljali, a zatim ih zatvorili u jednu od prostorija zgrade "Remenjare" gdje su ih zatočene držali cijelu noć, nadalje, znajući da je u vrijeme kad su već preuzeli odgovornost za sve zarobljene branitelje i civile ispred skloništa zgrade "Borovo Commerce", nepoznati pripadnik JNA ubio jednog zarobljenika, iako svjesni da će se ovakvi nezakoniti postupci prema zarobljenim civilima i braniteljima nastaviti, protivno pravilima tadašnje JNA i protivno međunarodnom ratnom i humanitarnom pravu nisu poduzeli nužne mjere i aktivnosti da se počinitelji zlostavljanja zarobljenih branitelja i civila kazne, niti su poduzeli odgovarajuće mjere kako bi osigurali kolonu zarobljenih branitelja i civila koja se po njihovoj zapovijedi kretala pješice Ulicom Karla Marxa do početka Trpinjske ceste te u vozilima do logora na području Republike Srbije i time onemogućili bilo kakvo približavanje koloni pripadnicima JNA, Teritorijalne obrane i srpskih dobrovoljačkih postrojbi, izdvajanje zarobljenika iz kolone te ubijanje i psihičko i fizičko zlostavljanje, zbog čega su takve nezakonite radnje nastavljene tijekom cijelog transporta zarobljenika do logora na području Republike Srbije, pa su tako iz kolone izdvajali zarobljene branitelje i civile te ih zvjerski mučili, zlostavljali na razne načine i tukli te tako usmrtili najmanje 49 branitelja i 50 civila.

ii. Ratni zločin na Veleprometu

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 5. svibnja 2003. optuženi su P.R., M.B. i M.V. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH. Protiv dvojice okrivljenika postupak je naknadno obustavljen zbog njihove smrti. Okrivljenog P.R. se teretilo da je kao pripadnik paravojsnih postrojbi izdvajao zarobljenike na Veleprometu i odvodio ih u tzv. "stolariju" odakle je veći broj njih nestao, dok je jednog zarobljenika odveo u tzv. stolariju gdje je tučen i maltretiran, a svim zarobljenicima na Ovčari prijetio ubojstvom. Zbog nedostatka dokaza u odnosu na okrivljenog P.R. izvršena je prekvalifikacija na drugo kazneno djelo.

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 29. rujna 2006. optužen je S.D. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH, kojom ga se tereti da je nakon oružane agresije i okupacije grada iz skladišta poduzeća Velepromet izveo jednu osobu i usmratio je rafalom iz automatske puške.

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 12. veljače 2007. optužen je J.R. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH, da je nakon okupacije grada Vukovara u krugu poduzeća Velepromet usmratio jednog civila.

iii. Ratni zločin na Sajmištu

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 8. svibnja 2003. optužen je S.V. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH počinjenog na Sajmištu. Okrivljeniku se stavlja na teret da je iz podruma kuće izveo dvije osobe nakon čega su ubijene, a zatim je bacio bombu u podrum kuće pri čemu su ubijene dvije osobe, a jedna je zadobila brojne eksplozivne ozljede po cijelom tijelu te da je s dvojicom nepoznatih pripadnika JNA izveo iz stana dvije osobe nakon čega su dvojica vojnika odmah ubila muškarca, a sa sobom je odveo žensku osobu kojoj se gubi svaki trag te da je neutvrđenog dana došao u kuću gdje je privremeno stanovala jedna žena koju je silovao, a s dvojicom nepoznatih pripadnika JNA ispitivao tri osobe od kojih je žensku osobu silovao. Sukladno odredbama Sporazuma o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida (dalje u tekstu: Sporazum) zaključenog s Tužilaštvom za ratne zločine Republike Srbije, podaci iz ovog predmeta predani su tom Tužilaštvu 4. siječnja 2007. na razmatranje radi mogućeg poduzimanja kaznenog progona u Republici Srbiji, budući je utvrđeno da okrivljenik prebiva u Republici Srbiji i ima državljanstvo te države zbog čega ne može biti izručen Republici Hrvatskoj. Tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije obavijestilo je kako će u odnosu na dio tog ratnog zločina poduzeti kazneni progon te je 10. ožujka 2010. podignuta optužnica pred Višim sudom u Beogradu kojom je okrivljenik osuđen 1. studenog 2010. na kaznu zatvora od devet godina. U odnosu na dio zločina koji nije obuhvaćen postupkom u Republici Srbiji, u Republici Hrvatskoj se postupak protiv S.V. nastavlja.

iv. Ratni zločin usmrćenjem civila u prigradskom naselju Lužac

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 6. ožujka 2008. optuženi su D.L., Đ.L. i V.V. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH. Okrivljenicima se stavlja na teret da su nakon oružane agresije i okupacije grada Vukovara odveli 11 civila u jedan podrum gdje su ih tukli. Sukladno odredbama Sporazuma, podaci iz ovog predmeta predani su Tužilaštvu za ratne zločine Republike Srbije 26. studenog 2014. na razmatranje radi mogućeg poduzimanja kaznenog progona u Republici Srbiji, budući je utvrđeno da okrivljenici prebivaju u Republici Srbiji i imaju državljanstvo te države zbog čega ne mogu biti izručeni Republici Hrvatskoj. Tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije je 26. kolovoza 2015. obavijestilo kako neće poduzeti kazneni progon, a kazneni postupak u Republici Hrvatskoj se nastavlja.

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 15. srpnja 2010. optužen je V.P. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH, kojom ga se tereti da je nakon okupacije prigradskog naselja Lužac kao pripadnik tzv. TO

Lužac usmrtio jednu žensku osobu. Kazneni postupak protiv ovog okrivljenika obustavljen je 2015. godine zbog njegove smrti.

v. Ratni zločin u Lovasu

Zbog ratnih zločina počinjenih u Lovasu podignute su dvije optužnice i to od 19. prosinca 1994. i 1. listopada 2004. kojima je optuženo 18 okrivljenika Lj.D., M.D., M.R., Ž.K., Ž.B., I.K., O.T., R.T., Z.T., M.T., M.R., M.V., D.G., Đ.P., I.V., S.Z., M.R., M.V.

Na temelju Sporazuma s Tužilaštvom za ratne zločine Republike Srbije podaci iz spisa dostavljeni su na razmatranje radi poduzimanja kaznenog progona u Republici Srbiji te je Tužilaštvo za ratne zločine u Beogradu podiglo optužnicu protiv 14 okrivljenika, koji su Presudom Višeg suda u Beogradu od 26. lipnja 2012. osuđeni na zatvorske kazne u trajanju od 4 do 20 godina. U siječnju 2014. Apelacioni sud u Beogradu ukinuo je presudu Višeg suda i predmet vratio tom sudu na ponovno suđenje koje je još uvijek u tijeku.

vi. Ratni zločin u Bršadinu

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 28. travnja 2005. okrivljenicima R.K. i M.Đ. stavljeno je na teret da su 7. kolovoza 1995. u Bršadinu, za vrijeme okupacije mjesta od JNA i paravojskih postrojbi, postupajući po prethodnom dogovoru, kao pripadnici TO Bršadin tzv. SAO Krajine obučeni u odore JNA, prisilili civile hrvatske nacionalnosti da uzmu alat i idu uređivati mjesno groblje, gdje su ih potom fizički i psihički zlostavljali, te im prijetili smrću ukoliko se ne odsele. U skladu sa Sporazumom, podaci iz predmeta dostavljeni su 7. siječnja 2009. Tužilaštvu za ratne zločine Republike Srbije radi razmatranja, a vezano za moguće poduzimanje kaznenog progona u Republici Srbiji, budući da je utvrđeno kako okrivljenici prebivaju u Republici Srbiji i imaju državljanstvo te države, zbog čega ne mogu biti izručeni Republici Hrvatskoj. Tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije obavijestilo je 30. prosinca 2010. kako neće poduzeti kazneni progon, jer smatraju da nema dovoljno dokaza o počinjenju ratnog zločina. Kazneni postupak u Republici Hrvatskoj i dalje je u tijeku.

vii. Ratni zločin u Petrovcima

Ratni zločin počinjen u selu Petrovci procesuiran je optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 4. rujna 2007. podignutom protiv 9 okrivljenika N.R., M.I., V.B., M.Đ., P.S., D.Ž., Ž.V., D.S. i Ž.Ć. koji se terete da su u razdoblju od početka kolovoza mjeseca 1991. godine do kraja veljače 1992. godine, u Petrovcima, u prostorijama milicije RSK koja se nalazila u obiteljskoj kući jednog od prognanih mještana i u prostorijama Društvenog doma, kao pripadnici milicije i paravojskih skupina, protupravno privodili, zatvarali, ispitivali i tukli mještane nesrpske nacionalnosti te im prijetili i zlostavljali ih na razne načine.

viii. Ratni zločin u Čakovcima, Oroliku i Svinjarevcima

Županijsko državno odvjetništvo u Vukovaru je 18. travnja 2002. podiglo optužnicu protiv R.B. i D.Đ. kojom se terete da su tijekom studenog 1991. u Svinjarevcima, kao pripadnici paravojskih postrojbi, sudjelujući u oružanim sukobima protiv legalnih tijela Republike Hrvatske, a nakon što je mjesto Svinjarevci okupirano, s ciljem širenja straha među preostalim civilnim stanovnicima, noću došli u kuću u kojoj su stanovali supružnici stari oko sedamdeset

godina, pri čemu je jedno od njih bilo teško pokretno uslijed bolesti, te ih pucajući iz vatrenog oružja usmrtili i potom izmasakrirali tijela.

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru tereti se M.M. da je 1. listopada 1991. u Čakovcima, kao pripadnik milicije SAO Krajine, nakon što su JNA i paravojne postrojbe okupirale mjesto, u prostorijama osnovne škole, prilikom ispitivanja, pendrekom tukao privedene civile i prijetio im smrću, a tijekom 1992. i 1993. godine u više navrata u Oroliku privodio jednog civila i tukao ga pri čemu ga je tjerao da liže svoju krv sa poda, prijeteći mu smrću, a tijekom 1992. godine u Svinjarevcima jednom civilu stavio nož pod vrat prijeteći da će ga zaklati, u čemu ga je spriječio drugi pripadnik milicije.

Optužnicom od 30. travnja 2003. tereti se R.I. da je tijekom veljače 1992. godine, nakon okupacije mjesta Čakovci od JNA i pridruženih paravojskih postrojbi, kao pripadnik TO Čakovci, odjeven u odoru JNA, protivno odredbama ratnog i humanitarnog prava, došao u kuću jedne civilne ženske osobe, izvadiвши pištolj zaprijetio joj da će je ubiti, a potom joj žicom zavezao ruke, uzeo joj kćerkin zlatni lančić, te je, udarivši je prije toga palicom po leđima, silovao.

ix. Ratni zločin u logoru Sremska Mitrovica

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku od 29. svibnja 2007. pred Županijskim sudom u Osijeku pokrenut je postupak protiv M.C., L.J.M. i M.K. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZRH. Optuženicima se stavlja na teret da su neutvrđenog dana krajem veljače 1992. godine u zarobljeničkom logoru u Sremskoj Mitrovici, Republika Srbija, kao pripadnici redarstvenih i oružanih snaga Republike Srbije, zarobljene pripadnike Hrvatske vojske u posebnoj prostoriji u logoru ispitivali te tukli i na druge načine zlostavljali.

x. Ratni zločin u Dalju, Erdutu i Aljmašu

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je 11. svibnja 2010. podiglo optužnicu protiv E.T. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZRH i ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH kojom mu se stavlja na teret da je 1. kolovoza 1991. u Dalju, kao zapovjednik 51. motorizirane brigade JNA, tijekom oružane pobune lokalnog srpskog stanovništva te oružanog napada Republike Srbije i JNA na Republiku Hrvatsku, izdao zapovijed podređenim zapovjednicima svojih postrojbi, podređenim pripadnicima Teritorijalne obrane Dalja i Borova sela i pridruženim dobrovoljcima za napad na mjesto Dalj i izričito naredio da u predstojećem napadu ne smije biti zarobljenih pripadnika policije i ZNG-a, te da je u razdoblju od 1. kolovoza pa do prosinca 1991. godine u Dalju, Erdutu i Aljmašu, kao zapovjednik 51. motorizirane brigade JNA, iako je znao da pripadnici njemu podređenih postrojbi, pripadnici teritorijalne obrane i pridruženi im dobrovoljci u njegovoj zoni odgovornosti nezakonito zatvaraju i zlostavljaju, siluju i ubijaju civilne stanovnike i zarobljene pripadnike Hrvatske vojske i policije, propustio poduzeti mjere da se takva protupravna postupanja suzbiju i počinitelji kazne te je svjesno pristao da njemu podređene postrojbe nastave činiti takve protupravne radnje, pa je uslijed takvog postupanja ubijeno 136 osoba. Veliki broj smrtno stradalih su osobe, koje su kao civili ili pripadnici hrvatskih oružanih snaga, zarobljeni u Vukovaru nakon 18. studenog 1991. te su tijekom transporta u logore na području Republike Srbije u prolaznim logorima u Dalju zlostavljani i ubijeni.

xi. Ratni zločini u logorima u Srbiji

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je 11. travnja 2011. podiglo optužnicu protiv A.V., general-majora bivše JNA, načelnika Uprave bezbednosti SSNO i M.Ž., njegovog zamjenika, zbog kaznenih djela ratnih zločina protiv civilnog stanovništva i ratnih zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 120. i članka 122. OKZRH, u vezi s člankom 28. OKZRH (zapovjedna odgovornost). Optuženom A.V. se stavlja na teret da je od početka listopada 1991. godine pa do svibnja 1992. godine, u Republici Srbiji, na napuštenom poljoprivrednom imanju u blizini mjesta Begejci, na napuštenoj stočnoj farmi u blizini mjesta Stajićevo, u dijelu Kazneno-popravnog doma Sremska Mitrovica te u zatvorima u Nišu i Staroj Gradiški, kao načelnik Uprave bezbednosti tadašnjeg Saveznog sekretarijata za narodnu obranu, iako je znao da se u logoru ne poštuju odredbe međunarodnog prava o postupanju sa ratnim zarobljenicima i civilima, nije poduzeo ništa da se takva protuzakonita ponašanja suzbiju i počinitelji kazne, nego je unatoč tome pristajao da njemu podređene osobe nastave s takvim protupravnim radnjama, kao i da njemu podređeni stvarni zapovjednici logora sebi podređenim pripadnicima vojne policije, odnosno čuvarima u logorima dopuštaju i toleriraju da svakodnevno fizički i psihički zlostavljaju gotove sve zarobljenike i civile, te zatočene žene sustavno i svakodnevno siluju i prisiljavaju na druge sa spolnim odnosom izjednačene radnje, uslijed čega je više stotina zarobljenih civila i pripadnika vojnih postrojbi fizički i psihički zlostavljano, a 19 od njih je smrtno stradalo. Okrivljenom M.Ž. se stavlja na teret da od početka listopada 1991. godine do kraja prosinca 1992. godine, na napuštenom poljoprivrednom imanju u blizini mjesta Begejci i na napuštenoj stočnoj farmi u blizini mjesta Stajićevo, u Republici Srbiji, kao nadređeni i stvarni zapovjednik oba logora čije su osiguranje obavljali njemu podređeni pripadnici JNA, nije osigurao red i zakonitost u logorima, iako je znao da se u logorima događaju protupravne radnje i da su svi zatočeni izloženi fizičkom i psihičkom zlostavljanju, neki i do smrti, kao i da nije poduzeo ništa da se takve protupravne radnje spriječe i nedostaci otklone i da se počinitelji kazne, te je svjesno pristao da njemu podređene osobe nastave s takvim protupravnim radnjama, prešutno dopustivši čuvarima logora da svakodnevno sustavno fizički i psihički zlostavljaju zarobljenike, pa je tako više stotina zarobljenih civila i pripadnika vojnih postrojbi svakodnevno fizički i psihički zlostavljano dok je najmanje 19 zarobljenika smrtno stradalo. Zbog smrti okrivljenika M.Ž. kazneni postupak je obustavljen 21. kolovoza 2013. Podaci iz ovog kaznenog predmeta dostavljeni su na razmatranje radi poduzimanja kaznenog progona Tužilaštvu za ratne zločine Republike Srbije, koje je odbilo poduzeti kazneni progon smatrajući da nema dovoljno dokaza da je počinjen ratni zločin. Kazneni postupak u odnosu na A.V. u Republici Hrvatskoj i dalje je u tijeku.

Cjelokupni pregled državnoodvjetničkog postupanja vezano za kaznena djela ratnih zločina počinjena u logorima objavljen je na web stranici Državnog odvjetništva Republike Hrvatske <http://www.dorh.hr/dorh21102015>

xii. Ratni zločin u Borovom Selu

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku od 31. prosinca 2012. optužen je R.A. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH u vezi s člankom 28. OKZRH (zapovjedna odgovornost) da je od 18. do 22. studenog 1991. u Borovu selu, u osnovnoj školi „Božidar Maslarić“, nakon dovođenja više stotina zarobljenih civila po okupaciji Vukovara iz „Borovo commerca“ i Borova naselja u školu, kao komandant Štaba teritorijalne obrane Borova sela, postavio stražu i omogućio da se popišu civili, a potom da se izvrši razdvajanje po nacionalnoj osnovi tako da su osobe srpske nacionalnosti puštene

na slobodu, dok su ostali nezakonito zatvoreni, ispitivani i zlostavljani te iako je bio prisutan i znao da se ne poštuju odredbe međunarodnog prava o postupanju sa zarobljenim civilima, unatoč tome nije ništa poduzeo pa je zbog takvog njegovog propuštanja ubijeno 38 zarobljenika, a dio svakodnevno fizički i psihički zlostavljan i maltretiran.

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku od 10. svibnja 2011. optuženi su M.M., J.J., D.R., M.M. i J.V. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ranjenika i bolesnika iz čl. 121. OKZRH i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZRH da su 2. svibnja 1991. u Borovom selu kao pripadnici paravojskih srpskih postrojbi, ranili policajce Policijske uprave Osijek Z.M. i D.K., a potom ih zarobili te psihički i fizički zlostavljali, dok se D.R., M.M. i J.V. stavlja na teret da su istoga dana i na istom mjestu nakon neuspjelih pregovora Policijske uprave Vinkovci s predstavnicima paravojskih postrojbi o oslobađanju spomenutih policajaca, nečovječno postupali prema jednom ranjeniku i jednom ratnom zarobljeniku te im nanosili velike patnje i povrede tjelesnog integriteta. U odnosu na J.J. kazneni postupak je obustavljen uslijed smrti okrivljenika, dok je M.M. pravomoćno osuđen na kaznu zatvora u trajanju od tri godine, a kazneni postupak u odnosu na ostale okrivljenike je i dalje u stadiju optuženja.

xiii. Ratni zločin visokog vojnog zapovjedništva JNA napadom na Vukovar i istočnu Slavoniju

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku od 24. svibnja 2002., pred Županijskim sudom u Osijeku je pokrenut postupak protiv V.K. i Z.J. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH. Optuženicama se stavlja na teret da su od 1. rujna 1991. do 31. prosinca 1991. V. K. kao savezni sekretar za narodnu odbranu SFRJ, a Z.J. kao komandant ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane SFRJ za vrijeme oružanog napada Savezne Republike Jugoslavije na Republiku Hrvatsku, optuženi V.K. kontrolirajući JNA djelovao zajednički sa optuženim Z.J., te su izdavali zapovijedi pilotima JNA da zrakoplovima bombardiraju, raketiraju i mitraljiraju unaprijed utvrđene ciljeve na području istočne Slavonije za koje su znali ili morali znati da predstavljaju isključivo civilne, gospodarske, stambene, kulturne i druge objekte koji nisu služili u vojne svrhe i civilno stanovništvo koje nije sudjelovalo u neprijateljstvima i oružanom sukobu, te su svojim borbenim djelovanjima usmrtili ukupno 37 civila.

Navedenoj optužnici pripojena je optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 24. prosinca 2002. protiv V.K., B.A., Z.J., B.S., Ž.P., M.M., V.Š., M.R., V.Š. i G.H., zbog kaznenih djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH, ratnog zločina protiv ranjenika i bolesnika iz članka 121. OKZRH, ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZRH i kaznenog djela uništavanja kulturnih i povijesnih spomenika iz članka 130. OKZRH, uz primjenu članka 43. OKZRH kojom se okrivljenicama stavlja na teret da su od kolovoza do 18. studenog 1991. na području Općine Vukovar kao visoki časnici JNA, zapovijedali sebi podređenim nižim postrojbama da sustavno uništavaju i razaraju grad Vukovar, pa je tako grad Vukovar s cjelokupnim kulturnim i povijesnim obilježjima u potpunosti razoren, a što je za posljedicu imalo smrtno stradavanje 1292 civilne osobe.

Predmetu je također pripojena optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Bjelovaru od 16. studenog 1992. protiv V.K. i Z.J. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 142. preuzetog Krivičnog zakona (NN 53/91) kojom se optuženicama stavlja na teret da su V.K., kao sekretar Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu SFRJ, a

Z.J. kao komandant RV i PVO JNA, od 22. rujna 1991. do 3. siječnja 1992. naređivali borbena djelovanja prema civilnim osobama i civilnim objektima, temeljem kojih naredbi su piloti Jugoslavenskog ratnog zrakoplovstva bombardirali, mitraljirali i raketirali privredne i stambene objekte na teritoriju Republike Hrvatske, kojom prilikom je smrtno stradalo 7 civila.

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku od 26. studenog 2007. pred Županijskim sudom u Osijeku pokrenut je postupak protiv M.R. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH te ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZRH da je od kolovoza do 18. studenog 1991., na području Vukovara, sudjelujući u oružanoj agresiji tzv. JNA i njoj pridruženih srpskih teritorijalnih i drugih paravojnih postrojbi na Republiku Hrvatsku, kao zapovjednik 3. Motorizirane satnije 1. Motoriziranog bataljuna gardijske motorizirane brigade tzv. JNA, provodeći zapovijedi generala armije Veljka Kadijevića, koje je on kao savezni sekretar za narodnu odbranu bivše SFRJ izdavao obnašajući dužnost načelnika Stožera vrhovnog zapovjedništva bivše SFRJ, potom zapovijedi generala-pukovnika Blagoja Adžića kao načelnika Glavnog stožera oružanih snaga SFRJ, koji su isplanirali i zapovjedili cjelokupnu operaciju napada na grad Vukovar te neposredno izvršavajući zapovijedi pukovnika Mile Mrkšića kao zapovjednika Gardijske motorizirane brigade koja je provodila operaciju napada na grad Vukovar, tijekom napada izdavao zapovijedi sebi podčinjenim pripadnicima satnije te podčinjenim pripadnicima TO da nasumce pucaju po gradu u kojem je u to vrijeme boravilo više tisuća ljudi, mahom civila, te nakon što je Vukovar 18. studenog 1991. osvojen, poticao pripadnike svoje postrojbe da ubijaju i zlostavljaju zatočene civile i branitelje koji su se predali te i sam sudjelovao u zlostavljanju i ubijanju, pa je tako ubio odnosno hicem iz pištolja usmrtio Đ. B.

xiv. Ratni zločin u Tordincima, Čelijama, Orlovnjaku, Ernestinovu, Laslovu, Antunovcu, Palači

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je 14. listopada 2013. podiglo optužnicu protiv državljanina Republike Srbije B.I. zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZRH, a sve u vezi s člankom 28. OKZRH (zapovjedna odgovornost), kojom ga se tereti da je u razdoblju od 7. srpnja do prosinca 1991., na području Tordinaca, Čelija, Orlovnjaka, Ernestinova, Laslova, Antunovca i Palače, tijekom oružane pobune dijela srpskog stanovništva istočne Hrvatske protiv legalnih tijela Republike Hrvatske te oružanog napada Republike Srbije i JNA na Republiku Hrvatsku, kao zapovjednik 12. proleterske mehanizirane brigade JNA te zapovjednik podređenim pripadnicima TO navedenih mjesta i dobrovoljcima s područja Republike Srbije, u nakani osvajanja i okupacije mjesta nastanjenih pretežito stanovništvom nesrpske nacionalnosti te progona hrvatskog stanovništva i stvaranja etnički čistog prostora u sklopu plana o stvaranju tzv. Srpske autonomne oblasti Slavonija, Baranja i zapadni Srijem, naredio sebi podređenim postrojbama JNA, postrojbama Teritorijalne obrane iz mjesta istočne Hrvatske nastanjenih pretežito stanovnicima srpske nacionalnosti te pripadnicima srpskih dobrovoljačkih postrojbi s područja Republike Srbije da protivno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava izvrše napade i okupaciju mjesta koja nisu bila pod vojnom vlasti agresorske vojske, uz prethodne neselektivne topničke i minobacačke napade na ta mjesta. Također, iako je bio svjestan opasnosti da osobe koje su mu podređene mogu počinuti zločine s obzirom na okolnosti pod kojima se ratni sukob odvijao, nije poduzeo potrebne radnje da njemu podređeni tijekom napada i nakon okupacije postupaju prema civilnom stanovništvu u skladu odredbama međunarodnog prava, odnosno nije poduzeo ništa da spriječi postupanja suprotna ovim odredbama, kao i da iako je znao da njemu podređeni u

njegovoj zoni odgovornosti neovlašteno zatvaraju, zlostavljaju i ubijaju civilno stanovništvo i zarobljene pripadnike hrvatske vojske te da pljačkaju i uništavaju imovinu mještana, nije poduzeo potrebne radnje da se takva protupravna postupanja suzbiju i počinitelji kazne te je svjesno pristajao da njemu podređene postrojbe nastave činiti takve protupravne radnje. Takvim su postupanjem prilikom osvajanja i okupacije mjesta Tordinci usmrćena 22 civila, a iz svojih obiteljskih kuća odvedeno je 11 stanovnika nesrpske nacionalnosti, koji su zatvoreni u jednu obiteljsku kuću gdje su fizički i psihički zlostavljani na način da su udarani nogama, rukama, kundacima pušaka i gumenim palicama po svim dijelovima tijela, te su potom transportirani u logor Begejci na područje Republike Srbije. Nadalje je u jutarnjim satima 7. srpnja 1991. naredio da iz pravca Silaša i Bobote postrojbe JNA i Teritorijalne obrane izvrše opći neselektivni topnički i minobacački napad na selo Čelije, a nakon što su svi mještani uslijed napada bili prisiljeni napustiti selo i ostaviti imovinu, pripadnici Teritorijalne obrane susjednih srpskih sela opljačkali su imovinu mještana te palili i rušili njihove kuće, a nakon toga su postrojbe JNA i Teritorijalne obrane koristile kuće i gospodarske zgrade u selu kao ciljeve za uvježbavanje svojih artiljerijsko-raketnih postrojbi, uslijed čega su svi stambeni i gospodarski objekti u selu srušeni sa zemljom. Također je u vremenskom razdoblju od 4. rujna do prosinca 1991. u Laslovu, Orlovnjaku, Ernestinovu i Antunovcu, nakon što su njemu podređene postrojbe JNA zajednički s pripadnicima TO i dobrovoljačkim postrojbama okupirale navedena mjesta i uspostavile vojnu vlast, znajući da pripadnici njemu podređenih postrojbi u njegovoj zoni odgovornosti neovlašteno zatvaraju, zlostavljaju i ubijaju civilno stanovništvo te zarobljene pripadnike hrvatskih oružanih snaga, iako je raspolagao sredstvima i ljudstvom, propustio poduzeti mjere i radnje da se takva protupravna postupanja suzbiju i počinitelji kazne pa je od strane njemu podređenih postrojbi ubijen 21 civil dok je 5 civila zlostavljano i mučeno, a zarobljene pripadnike Hrvatske vojske J.A., S.E., V.K., S.K. predali su dobrovoljačkoj postrojbi Željka Ražnjatovića zv. Arkan, iako su znali da će ih ovi usmrčiti, što se i dogodilo, a zatim njihova tijela bacili u masovnu grobnicu u Čelijama, da bi neposredno prije mirne reintegracije osobno došao u Ernestinovo te naredio da se tijela ubijenih iskopaju i prevezu na drugu, za sad nepoznatu lokaciju te su zarobili i potom iz vatrenog oružja usmrtili trojicu pripadnika hrvatske vojske.

xv. Ratni zločin u Antinu

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku podiglo je 29. ožujka 2012. optužnicu pred Županijskim sudom u Osijeku protiv A.I. zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH kojom ga se tereti da je od listopada 1991. do 1995. godine u Antinu kao pripadnik srpske paravojne postrojbe tzv. "Arkanovci", nakon oružane agresije i okupacije mjesta od strane tzv. JNA i srpskih paravojskih postrojbi, protivno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, zajedno s drugim nepoznatim pripadnicima navedenih postrojbi, u više navrata psihički i fizički zlostavljao te nezakonito odvodio u nepoznatom pravcu civilno stanovništvo, nakon čega su neki od njih, među kojima i S.L. te J.P. nasilno usmrćeni.

1.2.4. PRESUDE

i. Ratni zločin u Berku

Zbog kaznenih djela ratnih zločina počinjenih u Berku podignuta je optužnica protiv 35 okrivljenika. Okrivljenik S.P. osuđen je pravomoćnom presudom na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine i 6 mjeseci, dok je u odnosu na 19 okrivljenika kazneni postupak obustavljen, a protiv 15 okrivljenika je još uvijek u tijeku. Okr. S.P. osuđen je da je nakon okupacije sela Berak, u razdoblju od 2. listopada do 13. prosinca 1991., tamošnje stanovnike hrvatske nacionalnosti odvodio u logore osnovane u obiteljskim kućama, fizički i psihički ih zlostavljao, te pljačkao njihovu imovinu.

ii. Ratni zločin u Mikluševcima

Dana 29. travnja 1996. Županijsko državno odvjetništvo u Vukovaru podiglo je optužnicu protiv 35 okrivljenika zbog ratnog zločina u selu Mikluševci, od kojih je 12 okrivljenika pravomoćno osuđeno, dok su 2 okrivljenika oslobođena, a postupak je prema 21 okrivljeniku obustavljen. Okrivljenike se teretilo da su u razdoblju od 4. listopada 1991. do 18. svibnja 1992. u Mikluševcima, Čakovcima i Tompojevcima, posebno nakon što je 8. listopada 1991. JNA s pridruženim paravojnim formacijama okupirala selo Mikluševci, osnovali štab TO Mikluševci, pa kao organi mjesne vlasti i pripadnici TO, protivno međunarodnom ratnom i humanitarnom pravu, civilnom stanovništvu nanosili velike patnje i ozljede tjelesnog integriteta, zastrašivali ih, protuzakonito zatvarali i konačno usmrćivali.

iii. Ratni zločin u Bapskoj

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru zbog kaznenog djela ratnog zločina u selu Bapska optuženo je 12 okrivljenika, od kojih je devet okrivljenika Z.K., N.T., M.S., R.M., R.Š., D.V., M.M., G.M. i R.R. osuđeno, a prema dvojici okrivljenika donesene su odbijajuće presude te je postupak prema jednom okrivljeniku obustavljen. Okrivljenike se teretilo da su u razdoblju od 1992. godine do polovice svibnja 1995. u Bapskoj, nakon okupacije mjesta od strane JNA i pridruženih paravojnih postrojbi, prihvativši uspostavljenu nelegalnu okupacijsku vojnu, policijsku i civilnu vlast, kao "milicionari", pripadnici civilnih tijela vlasti, svi obučeni u odore JNA, protivno međunarodnom ratnom i humanitarnom pravu, zastrašivali civilno stanovništvo, prema civilima nečovječno postupali, pljačkali njihovu imovinu, prisiljavali ih na prinudni rad te im nanosili velike patnje i ugrožavali tjelesni integritet.

Po optužnici Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku od 20. srpnja 1993. pred Županijskim sudom u Osijeku osuđeni su D.S., V.G., S.B., M.M. na kaznu zatvora u trajanju od po 15 godina, M.A., M.M. i N.K. na kazne zatvora u trajanju od po 14 godina, M.N. na kaznu zatvora u trajanju od 10 godina S.Š., P.B., B.Č., L.J.J. na kazne zatvora u trajanju od po 8 godina zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH. Okrivljenike se teretilo da su od listopada 1991. do travnja 1992. godine i nadalje, u Bapskoj, kao pripadnici i časnici na zapovjedničkom položaju u postrojbi tadašnje JNA, kao pripadnici paravojnih četničkih formacija, zapovjednici i pripadnici TO tzv. „SAO Krajine“ i milicije „SAO Krajine“, neselektivnim topničkim napadima na civilno pučanstvo, stambene i gospodarske objekte, crkve i spomen obilježja, ubijanjem, fizičkim zlostavljanjem, tjeranjem u logore, paljenjem i rušenjem kuća građana hrvatske nacionalnosti i ostalog nerspskog stanovništva, prisiljavanjem na „dobrovoljnu“ predaju imovine i protjerivanje, a umjesto

stanovnika hrvatske nacionalnosti i ostalih stanovnika nesrpske nacionalnosti u mjesto Bapska naseljavali Srbima s drugih područja, a sve u cilju da taj prostor se učini etnički čistim i da se onemogući daljnji život na tim prostorima hrvatskom i drugom nesrpskom stanovništvu, a u cilju stvaranja tzv. „SAO Krajine“ i velike Srbije, pa je tako ubijeno 13 civila.

Pravomoćnom presudom od 4. rujna 2013. R.R. je, na temelju optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku, osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH, počinjenog u razdoblju od 1992. do 1995. u Bapskoj zastrašivanjem i pljačkanjem nesrpskog civilnog stanovništva te njihovim raseljavanjem.

iv. Ratni zločin u Iloku, Šaregradu i Bapskoj

Na temelju optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku od 23. veljače 1994. osuđen je D.A. na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina zbog kaznenog djela genocida iz članka 119. OKZRH i kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH počinjenih na način da je tijekom listopada 1991. godine, u Iloku, kao zapovjednik oružanih postrojbi bivše JNA i četničkih paravojskih skupina, u svojstvu general majora i komandanta Novosadskog korpusa, nakon što je s navedenim postrojbama opkolio sa svih strana mjesto Ilok s ciljem stvaranja tzv. „velike Srbije“ i protjerivanja svog nesrpskog, a napose hrvatskog pučanstva, zahtijevao od legitimnih organa vlasti Iloka da mu predaju sve naoružanje te pripadnike policije i ZNG-a, i na taj način prisilio pripadnike vlasti Iloka da potpišu „Sporazum“ o iseljenju, uslijed čega je Ilok napustilo najmanje 4679 osoba, od čega 4450 Hrvata, te da je tijekom listopada 1991. godine, kao general major bivše JNA i zapovjednik Novosadskog korpusa, naredio podređenim postrojbama da iz raspoloživog artiljerijskog oružja napadnu naselja Lovas, Šaregrad i Bapsku u kojima je živjelo pretežno hrvatsko pučanstvo pa je tako ubijen veći broj civilnih osoba, a od toga samo u Lovasu 69 osoba.

v. Ratni zločin u Tompojevcima

Ratni zločin počinjen u selu Tompojevci procesuiran je optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 23. prosinca 1996. u odnosu na 16 okrivljenika, od kojih je 10 pravomoćno osuđeno Đ.K., D.Đ., Š.P., E.R., J.R., R.M., Ž.G., S.K. i Đ.K., P.Đ., tri su okrivljenika oslobođena te je protiv tri okrivljenika postupak obustavljen. Optužnicom se okrivljenike teretilo da su u razdoblju od 10. listopada 1991. do 17. ožujka 1992. u Tompojevcima, nakon okupacije sela, ustrojili mjesnu vlast i TO te protivno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, sustavno sudjelovali u stvaranju nemogućih uvjeta za civilno stanovništvo pa su preostalim stanovništvu hrvatske nacionalnosti ograničili kretanje u vremenu od 18 do 6 sati, uveli obvezne propusnice za kretanje po selu, oduzeli novac, zlato i druge vrijednosti, danonoćno im ulazili u kuće prijeteći im smrću te ih fizički zlostavljali, tjerali ih da potpisuju "izjave" kojima svu svoju pokretnu i nepokretnu imovinu ostavljaju tzv. Republici Srpskoj Krajini, nakon čega su iz sela protjerali 299 stanovnika nesrpske nacionalnosti.

vi. Ratni zločin u Sotinu

Županijsko državno odvjetništvo u Vukovaru je optužnicom od 5. svibnja 2006. optužilo 17 okrivljenika zbog ratnog zločina u Sotinu stavivši im na teret da su u razdoblju od 10. listopada 1991. do travnja 1992. godine u selu Sotin, nastanjenom većinskim hrvatskim

stanovništvom, nakon što je početkom listopada 1991. godine selo okupirano od strane JNA i pridruženih paravojskih postrojbi, prihvatili uspostavljenu okupacijsku vlast, udružili se i osnovali štab TO kao organ mjesne vlasti te u nakani da onemoguće ostanak stanovništvu nesrpske nacionalnosti, prema međusobnom dogovoru i podjeli zadataka, sudjelovali u donošenju odluka i provođenju aktivnosti kojima je cjelokupno civilno hrvatsko stanovništvo izvrgnuto sustavnom fizičkom i psihičkom zlostavljanju na način da su im ograničili slobodu kretanja uvođenjem propusnica i policijskog sata u vremenu od 17-07 sati, naredili im da na lijevom rukavu nose bijelu traku i na kuće izvjesite bijele plahte kao znak raspoznavanja, prisilno ih novačili kao pripadnike srpske paravojske postrojbe prijeteći im smrću ako odbiju novačenje, pucali im po kućama zastrašujući ih i uništavajući im imovinu, pod naoružanom stražom tjerovali ih da obavljaju teške fizičke poslove na istovaru tereta, poljoprivredne radove, uređenju sela, skupljanju i klanju stoke, u više navrata ih bezrazložno lišavali slobode i zatvarali u prostorije Štaba, tamo ih tukli i mučili na razne načine, psihički i fizički zlostavljali te ih odvodili u nepoznatom pravcu prijeteći im smrću, pljačkali im vrijednu imovinu i tjerovali ih na iseljavanje. Uslijed takvog postupanja nestalo je 35 osoba, od kojih je 14 naknadno ekshumirano i identificirano, dok se ostali i dalje vode kao nestali. Po ovoj optužnici dvojica okrivljenika pravomoćno su oslobođena, protiv trojice okrivljenika postupak je obustavljen, dok je u odnosu na 12 okrivljenika optužnica i dalje na snazi.

U ovom predmetu početkom srpnja mjeseca 2011. godine podaci su, sukladno Sporazumu, predani Tužilaštvu za ratne zločine Republike Srbije na razmatranje radi poduzimanja kaznenog progona u Srbiji, budući je utvrđeno kako većina optuženika ima državljanstvo i prebivalište u Srbiji i nedostupni su pravosudnim tijelima Republike Hrvatske. Tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije podiglo je pred Višim sudom u Beogradu 31. prosinca 2013. optužnicu protiv 5 okrivljenika zbog kaznenih djela ratnih zločina počinjenih u Sotinu. Nakon provedenog postupka dva okrivljenika su pravomoćno osuđena na kazne zatvora u trajanju od 9 i 15 godina, dok su tri okrivljenika pravomoćno oslobođena optužbe.

vii. Ratni zločin u Lipovači

Zbog ratnog zločina počinjenog u Mjesnoj zajednici u Lipovači optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 9. prosinca 1998. optuženo je 7 okrivljenika M.V., N.M., D.B., M.M., B.S., M.B. i P.P te su svi pravomoćno osuđeni da su 10. rujna 1991. u Lipovači, kao pripadnici pričuvnog sastava JNA, iz Mjesne zajednice odveli jednog civila u blizinu groblja, gdje mu je okrivljenik P.P. naredio da se udalji 5-6 metara, a potom svi stali u streljački vod i u njega pucali iz dugog oružja, zadavši mu teške i po život opasne povrede po glavi i tijelu uslijed kojih je odmah umro.

viii. Ratni zločin u Trpinji

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je 16. srpnja 2013. naložilo provođenje istrage protiv 15 okrivljenika S.P., M.A., M.P., D.S., Z.R., Z.G., S.S., Ž.V., M.K., B.D., Z.V., J.M., L.K., N.R. i V.V. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZRH. Stavljajući im se na teret da su u razdoblju od 14. rujna do kraja studenoga 1991. godine, u Trpinji, tijekom oružane pobune lokalnog srpskog stanovništva protiv ustavnopravnog poretka RH te napada pobunjenika, snaga JNA i pridruženih dobrovoljaca iz Srbije na grad Vukovar, kao pripadnici paravojske Teritorijalne obrane Trpinja, odnosno para-redarstvenog Odjeljenja milicije Trpinja, protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, naređivali i sudjelovali u protuzakonitom lišavanju slobode civila hrvatske nacionalnosti, njihovom

zlostavljanju, mučenju, silovanju, i usmrćivanju te zlostavljanju, mučenju i usmrćivanju zarobljenih hrvatskih branitelja na koji način je usmrćeno najmanje 13 civila i 2 hrvatska branitelja. Pravomoćnom presudom S.P. je osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 20 godina, M.A. na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 15 godina, M.P., D.S., Z.G. i J.M. na kazne zatvora u trajanju od po 14 godina, Z.R. na kaznu zatvora u trajanju od 12 godina, S.S. je osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 14 godina, Ž.V. osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 12 godina, a M.K. na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina, dok je protiv četvorice okrivljenika istraga u prekidu zbog njihove nedostupnosti, a protiv jednog okrivljenika je kazneni postupak obustavljen.

ix. Ratni zločin u Tovarniku

Zbog ratnog zločina u Tovarniku optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 1. veljače 2001. optužena su 24 okrivljenika da su prema dogovoru i zajednički, kao i zasebno, prisilno i uporabom vatrenog oružja po svom nahodjenju protupravno privodili, zatvarali i ispitivali mještane Tovarnika hrvatske i nesrpske nacionalnosti i pritom ih zlostavljali na razne načine, te prisvajali ili uništavali njihovu imovinu, po kojoj optužnici su pravomoćno osuđeni Đ.M. na kaznu zatvora od 3 godine i B.M. na kaznu zatvora od 8 godina, sedam okrivljenika je pravomoćno oslobođeno i to M.S., S.E., D.T., M.M., B.J., M.S. i N.T., odbijajuća presuda je donesena za četiri okrivljenika J.O., D.D, Đ.D. i J.M., dok je postupak obustavljen u odnosu na četiri okrivljenika A.T., J.M., B.R. i K.M.. Nepravomoćno je oslobođen J.J, dok su nepravomoćno osuđeni M.S. na kaznu zatvora od 10 godina, S.S. na kaznu zatvora od 8 godina, D.S. na kaznu zatvora od 6 godina, D.S. na kaznu zatvora od 6 godina, Ž.K. na kaznu zatvora od 6 godina i R.S. na kaznu zatvora od 5 godina.

x. Ratni zločin na Veleprometu

Presudom Županijskog suda u Vukovaru od 16. svibnja 2000. osuđeni su R.J. na 20 godina zatvora, D.S. na 12 godina zatvora, N.Ž. na 20 godina zatvora, D.F. na 5 godina zatvora, S.S. na 20 godina zatvora, M.K. na 10 godina zatvora, S.C. na 15 godina zatvora, B.L. na 20 godina zatvora, S.K. na 8 godina zatvora, M.I. na 13 godina zatvora, M.K. na 8 godina zatvora, Z.S. na 8 godina zatvora i G.M. na 7 godina zatvora zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH počinjenog na način da su na području Vukovara, u krugu poduzeća Velepromet, nakon oružane agresije i okupacije grada Vukovara, izvršili odvajanje nesrpskog stanovništva, oduzeli im sav novac i vrijedne stvari, psihički i fizički ih zlostavljali te nakon toga veći broj usmrtili, a ostale zarobljenike odvezli u logore u Srbiji.

xi. Ratni zločin u stanici milicije Borovo

Po podignutoj optužnici Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 9. rujna 2003. zbog ratnog zločina počinjenog zlostavljanjem 34 civila u stanici milicije Borovo optuženi su J.Č., M.D., M.M., D.S., D.M., Ž.S., D.S. i J.V. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH od kojih je šest okrivljenika pravomoćno osuđeno dok su u odnosu na dva okrivljenika donesene odbijajuće presude.

xii. Ratni zločin u Mjesnoj zajednici Borovo

Na temelju optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 12. listopada 1999. pravomoćno je osuđen D.Č. na kaznu zatvora u trajanju od 10 godina zbog kaznenog djela

ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZRH, jer je ustrojio zarobljenički centar u prostorijama Mjesne zajednice Borovo, a da u centru nije osigurao osnovne uvjete za život, pa je tako prilikom ispitivanja civila kao ispitivač zapovijedao i dozvoljavao da nepoznate osobe tuku 19 osoba, dok je osobno tukao jednog nogom po truhu.

xiii. Ratni zločin u Borovu Naselju

Zbog ratnog zločina u Borovom Naselju osuđen je D.Z. na kaznu zatvora od četiri godine kojom presudom je proglašen krivim da je nakon okupacije Borova Naselja prišao civilu i s leđa iz puške ispalio hitac prema njegovoj glavi, a zrno ga je okrnulo po tjemenu glave budući da ga je spasio nepoznati vojnik tzv. JNA.

xiv. Ratni zločin granatiranjem Vukovara i Mitnice

Županijsko državno odvjetništva u Osijeku je 21. svibnja 1996. podiglo optužnicu po kojoj je Ž.T. pravomoćno osuđen na kaznu zatvora u trajanju od tri godine zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH, počinjenog zapovijedanjem svakodnevnog granatiranja Vukovara i Mitnice, pri čemu je od ispaljenih granata poginulo i ranjeno više civila, a razrušene su i uništene brojne kuće i stanovi.

xv. Ratni zločin u Cerni

Zbog ratnog zločina počinjenog 17. veljače 1992. u Cerni ubojstvom članova obitelji O. pravomoćno su osuđeni T.M. na kaznu zatvora od 15 godina, M.J. na kaznu zatvora od 12 godina, M.S. na kaznu zatvora od 8 godina te Z.P. i D.L. na kaznu zatvora od 7 godina. Presudom Županijskog suda u Vukovaru T.M. je osuđen da je u svojstvu zapovjednika satnije izdao naredbu pripadnicima izviđačko-diverzantske satnije M.J., Z.P., D.L. i još jednoj nepoznatoj osobi da odu u Cernu i preodjeveni u odore JNA usmrte "četnike" za koje je znao da su civilne osobe, a M.S. da ih tamo preveze, pa su M.J. i jedan nepoznati počinitelj hicima iz vatrenog oružja usmrtili R.O., A.O., mlt. M.O. i dijete M.O. te opljačkali njihovu imovinu, koje oduzete stvari su kasnije predali T.M.

xvi. Ratni zločin u gradu Vukovaru

Po podignutoj optužnici Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 19. travnja 1999. pred Županijskim sudom u Vukovaru osuđen je B.V. na kaznu zatvora od dvanaest godina zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH kojom je proglašen krivim da je u Vukovaru 1991. godine nepoznatom pripadniku paravojske pokazao jednog oštećenog koji se kretao u koloni zarobljenih civila, nakon čega ga je ovaj izveo iz kolone i ubio.

Na kaznu zatvora od pet godina i šest mjeseci osuđen je B.K. po optužnici Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 19. ožujka 2001. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH kojom ga se teretilo da je u Općoj bolnici u Vukovaru među civilima izdvojio njih petero i odveo ih u nepoznatom pravcu, nakon čega su ubijeni.

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 22. ožujka 1996. optuženi su M.H., K.H. i Ž.C. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120.

OKZRH počinjenog za vrijeme privremene okupacije Vukovara silovanjem i seksualnim zlostavljanjem dvije osobe te su okrivljenici M.H. i K.H. osuđeni na kazne zatvora od po 10 godina, dok je u odnosu na trećeokrivljenika donesena odbijajuća presuda.

Po podignutoj optužnici Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 20. travnja 1993. optužena je I.S. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH te je osuđena na kaznu zatvora od 4 godine i 6 mjeseci, a teretilo je se da je određivala u Vukovaru koje pripadnike hrvatskog i drugog nesrpskog naroda će protjerati, određivati im prisilan rad, sudjelovala u zatvaranju oštećenika, određivala i odvođenje u koncentracijske logore, a na štetu pet osoba.

Po podignutoj optužnici Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 2. ožujka 2007. optužen je S.R. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH te je osuđen na kaznu zatvora od 2 godine i 6 mjeseci, a teretilo ga se da je u Vukovaru, u jednoj razrušenoj kući na trgu Drvena pijaca, naoružan poluautomatskom puškom zajedno s još tri nepoznate osobe, pronašao i zarobio civila S.B. (1943) te ga odveo u nepoznatom pravcu od kada mu se gubi svaki trag.

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku podiglo je 10. studenog 1992. optužnicu protiv J.S., koji je pred Županijskim sudom u Osijeku osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 20 godina zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH. Okrivljenom se stavljalo na teret da je u studenom 1991. godine, u Vukovaru, kao dočasnik tzv. JNA, zapovijedajući grupom vojnika za posebne namjene, nakon zarobljavanja osam civila i dvojice vojnika Hrvatske vojske, naoružan automatskom puškom i bombama, iz automatske puške usmrtio jednog civila, a zatim ostale civile i dva vojnika Hrvatske vojske uz prijetnju oružjem natjerao u podrum kuće, stavljajući im u ruke ručne bombe s izvučenim osiguračem, da bi nakon eksplozija bombi, ušao u podrum i iz puške usmrtio preživjele osobe.

Po podignutoj optužnici Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku od 24. kolovoza 1993. pred Županijskim sudom u Osijeku osuđen je Ž.N. na kaznu zatvora u trajanju od 12 godina zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH. Okrivljenog se teretilo da je od početka rujna 1991. do 3. siječnja 1992. u vrijeme oružanog napada na Republiku Hrvatsku, kao zapovjednik baterije minobacača 2. Mehaniziranog bataljuna 31. Mehanizirane brigade tzv. JNA, svojim podčinjenim časnicima izdavao operativne naredbe da s vatrenih položaja pucaju na Vukovar i Borovo naselje bez izbora vojnih ciljeva, uslijed čega je poginulo i ozlijeđeno više osoba među kojima je M.B. i Z.T.

Pred Županijskim sudom u Osijeku po optužnici od 11. studenog 2011. osuđeni su R.I. i D.I. na kazne zatvora u trajanju od 8 godina te 5 godina i 6 mjeseci zbog kaznenog djela protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH počinjenog 14. listopada 1991. u Vukovaru silovanjem civilne osobe.

xvii. Ratni zločin na području Vukovara, Bijelog Brda, Stajićevu i Begejcima

Po podignutoj optužnici Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku od 31. prosinca 1993. osuđen je I.V. na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 20 godina zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH, počinjenog na način da je od rujna ili listopada do 22. prosinca 1991. na području Vukovara, Bijelog Brda i u logorima ratnih zarobljenika „Stajićevo“ i „Begejci“, u Srbiji, prilikom oružane pobune dijela srpskog

pučanstva i agresije tzv. JNA na Republiku Hrvatsku, kao pripadnik tzv. JNA, najprije u sastavu postrojbe „Crvene beretke“, a potom kao čuvar u logorima ratnih zarobljenika „Stajićevo“ i „Begejci“ usmrtio više zarobljenih civila i pripadnika hrvatskih postrojbi.

xviii. Ratni zločini na području Šida, Orolika i Srijemskih Laza, Tovarnika, Komletinaca, Slakovaca, Starih Jankovaca, Novih Jankovaca, Otoka, Privlake, Nuštra, Cerića, Đeletovaca i Vinkovaca

Županijski sud u Osijeku osudio je F.B. po optužnici od 29. siječnja 1996. na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH da je od 10. rujna do 15. prosinca 1991. na području Šida, Orolika i Srijemskih Laza, u vrijeme napada tzv. JNA i srpskih paravojnih formacija na Republiku Hrvatsku, kao potporučnik tzv. JNA i zapovjednik voda haubica od 122 mm u sastavu tzv. 3. gardijske brigade topničkog divizionara, zapovijedao vojnicima da sa borbenih položaja iz opisanih haubica pucaju na mjesta Tovarnik, Komletince, Slakovce, Stare Jankovce, Nove Jankovce, Otok, Privlaku, Nuštar, Cerić, Đeletovce i Vinkovce, bez izbora vojnih ciljeva, pri čemu je poginulo i ozlijeđeno više osoba.

xix. Ratni zločin u logoru Stajićevo

Po optužnici Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku od 28. studenog 1996. pred Županijskim sudom u Osijeku osuđen je S.B. na kaznu zatvora u trajanju od 10 godina zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZRH, počinjenog na način da je u razdoblju od 20. studenog do prosinca 1991., u zarobljeničkom logoru Stajićevo, u Republici Srbiji, kao čuvar u navedenom logoru, svakodnevno fizički zlostavljao zarobljene pripadnike Zbora narodne garde i Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske.

xx. Ratni zločin u Dalju

Županijsko državnog odvjetništva u Osijeku je podiglo optužnicu 31. ožujka 2009. po kojoj je Č.J. osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina zbog kaznenog djela protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH počinjenog u razdoblju od 1993. do 1995. godine u Dalju, na način da kao zapovjednik vojne policije bivše JNA nije spriječio podređene vojnike u zlostavljanju civila nesrpske narodnosti, uslijed čega je došlo do njihove smrti i teškog tjelesnog ozljeđivanja.

Na temelju optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku od 18. siječnja 2013., pred Županijskim sudom u Osijeku osuđeni su L.J.R. i V.G. na kazne zatvora od po 12 godina svaki zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH, počinjenog u kolovozu 1991. godine u Dalju zlostavljanjem jedne hrvatske obitelji te silovanjem njihove kćeri.

xxi. Ratni zločin na štetu katoličkog svećenika u Batini i Kneževim Vinogradima

Županijsko državno odvjetništva u Osijeku je 3. travnja 2001. optužilo P.M. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH počinjenog 9. rujna 1991. u Batini i Kneževim Vinogradima zlostavljanjem nezakonito uhićenog katoličkog svećenika, za koje kazneno djelo je P.M. osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine i 6 mjeseci.

xxii. Ratni zločin u Borovom Selu

Po podignutoj optužnici Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku od 17. siječnja 2012. pred Županijskim sudom u Osijeku osuđen je M.M. na kaznu zatvora od 3 godine i 6 mjeseci zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZRH počinjenog u Borovu Selu zlostavljanjem zarobljenih hrvatskih policajaca, dok je protiv J.J., D.R., M.M. i J.V. na snazi optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku od 10. svibnja 2011.

xxiii. Ratni zločin u Erdutu

Po optužnici Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku od 18. prosinca 2014. nepravomoćno je osuđen Z.V. da je 22. studenoga 1991. u Erdutu, kao pripadnik pararendarstvenog Odjeljenja milicije Erdut, nakon što su po naredbi zapovjednika Odjeljenja milicije u Erdutu B.B., "milicionari" R.I., S.T. i S.Ž. u zgradu milicije nezakonito priveli civile V.M. i Z.M. radi njihovog ispitivanja o pomaganju pripadnicima MUP-a i HV-a nakon borbi u mjestu Dalj od 1. kolovoza 1991., zajedno s B.B. provodio njihovo ispitivanje, pa svaki put kad bi B.B. bio nezadovoljan odgovorima na postavljena pitanja, udarao ih bejzbol palicom, čime je počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH.

1.3. KAZNENI POSTUPCI NA TEMELJU SURADNJE S TUŽILAŠTVOM ZA RATNE ZLOČINE REPUBLIKE SRBIJE

i. Ratni zločin na Ovčari

U Republici Srbiji su vođena tri kaznena postupka protiv ukupno 24 okrivljenika zbog ratnog zločina počinjenog na Ovčari, i to isključivo protiv neposrednih počinitelja, a koji postupci su okončani pravomoćnim presudama. Nastavno iznosimo kratki pregled tih postupaka pri čemu započinjemo s onim protiv 22 optuženika, kojeg je srpskom pravosuđu na daljnje postupanje ustupilo tužiteljstvo Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju.

Objedinjenom optužnicom Tužiteljstva za ratne zločine Republike Srbije od 16. rujna 2005. šesnaestorici okrivljenika je stavljeno na teret da su tijekom 20. i 21. studenog 1991, kao pripadnici TO Vukovar i dobrovoljačke jedinice "Leva sudoperica", koje su bile u sastavu JNA u Vukovaru, na poljoprivrednom dobru "Ovčara" usmrtili 200 ratnih zarobljenika iz Vukovarske bolnice koji su prethodno položili oružje pred JNA, a prije usmrćenja ih tjelesno povrjeđivali i prema njima nečovječno postupali. Tom optužnicom nisu obuhvaćena četiri prvotno optužena okrivljenika budući da je u odnosu na trojicu, i to M.V., S.P. i B.L. postupak obustavljen, dok je u odnosu na M.B. postupak razdvojen i kasnije okončan pravomoćnom presudom na dvije godine zatvora. Postupak po objedinjenoj optužnici od 16. rujna 2005. okončan je presudom koja je ukinuta po pravnom lijeku, a predmet je vraćen na ponovno suđenje. U ponovljenom postupku koji je započeo 13. ožujka 2007. optužba je proširena na još dva okrivljenika i to S.R. i M.P. te je uslijedila druga prvostupanjska presuda kojom je 13 optuženih proglašeno krivima dok je 5 optuženika oslobođeno. U žalbenom postupku donesena je presuda Apelacionog suda u Beogradu od 14. rujna 2010. kojom je potvrđena prvostupanjska presuda u dijelu u kojem su M.V., S.V., P.M., Đ.Š., M.Đ. i S.R. osuđeni na 20 godina zatvora, M.V. na 15 godina zatvora, J.P. na 13 godina zatvora, M.L. na 6 godina zatvora, G.M. i P.D. na 5 godina zatvora, a V.Z., P.M., S.K., M.LJ. i M.P. oslobođeni optužbe, dok je prvostupanjska presuda preinačena u odnosu na I.A. smanjenjem kazne zatvora s 20 na 15 godina, i povećanjem kazne zatvora na koju je osuđena N.K. s 9 na 11 godina. Povodom takve pravomoćne presude optuženik S.R. podnio je ustavnu žalbu te je Ustavni sud Republike Srbije tri godine kasnije istu usvojio utvrdivši da je optuženiku povrijeđeno pravo na pravično suđenje, a koja odluka Ustavnog suda da proizvodi pravni učinak i na ostale okrivljenike. Unatoč tome, ustavne tužbe su podnesene i od strane još četvorice okrivljenika, a osim ustavnih tužbi podneseni su i zahtjevi za zaštitu zakonitosti, povodom kojih zahtjeva je Vrhovni kasacioni sud donio presudu kojom je iste usvojio i predmet vratio na ponovno odlučivanje Apelacionom sudu. Optuženi Đ.Š. je preminuo i protiv njega je obustavljen kazneni postupak prije donošenja presude Apelacionog suda u Beogradu od 24. studenog 2017., kojom je od preostalih 12 optuženika pravomoćno oslobođeno njih 4, i to M.V., J.P., M.L. i P.D., dok je 8 pravomoćno osuđeno na način da je u odnosu na M.V., S.V. i P.M. potvrđena kazna zatvora u trajanju od 20 godina, u odnosu na I.A. kazna zatvora od 15 godina, N.K. kazna zatvora od 11 godina, G.M. kazna zatvora od 5 godina, dok je u odnosu na M.Đ. i S.R. kazna zatvora smanjena s 20 na 5 godina.

U odvojenom postupku, a na temelju podataka i dokaza dostavljenih iz predmeta Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru u skladu sa Sporazumom, gore spomenuti optuženik S.V. je pred Višim sudom u Beogradu 1. studenog 2010. pravomoćno osuđen na kaznu zatvora od devet godina zbog zločina počinjenog u vukovarskom naselju Sajmište. (O predmetu izvješteno pod 1.2.3. iii.)

Po optužnici Tužilaštva za ratne zločine od 17. listopada 2008., osuđen je i D.S., izručen iz Kraljevine Norveške, na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina. Sud je utvrdio da je okrivljenik, u svojstvu pripadnika Teritorijalne obrane Vukovara, bio u sastavu streljačkog voda koji je usmrtio oko 200 hrvatskih ratnih zarobljenika na poljoprivrednom dobru Ovčara.

Zbog ratnog zločina počinjenog na Ovčari u Republici Srbiji pravomoćno je osuđen i P.Ć. na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 144. KZ SRJ. Okrivljenika se teretilo da je 20. i 21. studenog 1991. na poljoprivrednom dobru Ovčara u Vukovaru, kao pripadnik TO Vukovara u sastavu bivše JNA, zajedno s pripadnicima iste postrojbe V.M., V.S., Đ. M., B.M., P.J., V.M., M.G. i S.D., te pripadnicima dobrovoljačke jedinice "Leva supoderica" i to L.M., M.P., D.P., A.I., Š.Đ. kao i s K.N. i dobrovoljcem R.S., ratne zarobljenike iz vukovarske bolnice, koji su prethodno položili oružje pripadnicima JNA, u formiranom špaliru, rukama i nogama, udarao po raznim dijelovima tijela prilikom ulaska u hangar, nanoseći im tjelesne povrede, a kada su ratni zarobljenici popisani i u više navrata traktorom odvedeni na Grabovo, na oko jedan kilometar od Ovčare, u formiranom streljačkom vodu, iz vatrenog oružja pucao u njih i tako ih strijeljanjem lišio života, a po povratku sa Grabova, ispred hangara na Ovčari sudjelovao i u strijeljanju posljednje grupe od desetak ratnih zarobljenika, te je na ovaj način usmrćeno 200 osoba, od kojih su identificirane 193 osobe.

ii. Ratni zločin u Lovasu

Tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije podiglo je 28. studenog 2007. optužnicu protiv 14 okrivljenika i to neposrednih počinitelja zločina u Lovasu. Okrivljenicima se stavlja na teret da su kao pripadnici lokalne civilno-vojne vlasti, pripadnici Teritorijalne obrane čije jedinice su bile podčinjene 2. proleterskoj gardijskoj motoriziranoj brigadi (2. PGMBR) iz sastava tadašnje JNA i kao pripadnici dobrovoljačke oružane grupe samozvane "Dušan Silni", tijekom listopada i studenog 1991. godine, sudjelovali u napadima bez izbora cilja na naselje i civilno stanovništvo koje nije sudjelovalo u oružanom sukobu, te su 10. listopada 1991. izvršili napad na selo i po ulasku u selo, u narednih nekoliko sati i u nastaloj kaotičnoj situaciji, bez izbora cilja i vojnog opravdanja, nekontrolirano i nasumično otvarali vatru iz pušaka, bacali bombe u dvorišta, na kuće, u podrumne i druge prostorije, pojedine od zatečenih civila ubijali u kućama, podrumima i drugim objektima, neke od njih izvodili iz kuća i ubijali na ulicama i drugim mjestima. Posljedica ovakvog postupanja bila je smrt 21 civila te uništenje i oštećenje civilnih objekata. Ujedno, po zauzimanju Lovasa su uspostavili novu vlast civilno-vojnog karaktera, nakon čega do polovice studenog 1991. godine pretežno stanovništvo hrvatske nacionalnosti biva izloženo ponižavajućim, diskriminacijskim mjerama u vidu obaveza da sebe i kuće posebno obilježavaju bijelim tkaninama, odazivanju radnoj obavezi i ograničenom kretanju. Pojedincima iz tri oružane grupe - TO, milicije i dobrovoljačkog sastava "Dušan Silni" po vlastitom su nahođenju naređivali protuzakonita privođenja, zatvaranja i ispitivanja civila, i pritom njihovo mučenje i tjelesno ozljeđivanje, pri čemu je lišeno života najmanje 27 civila. Dana 17. listopada 1991. doneseno je i javno objavljena obveza okupljanja svih muškaraca starosti od 18-65 godina ispred zgrade Zemljoradničke zadruge, a po odazivanju 70 mještana, zatočili su ih u prostor zadruge, naredivši im da cijelu noć sjede nepomično na drvenim klupama, a u jutarnjim satima 18. listopada pojedini pripadnici oružane grupe "Dušan Silni" surovo su ih fizički mučili i zlostavljali, udarajući ih kundacima, metalnim šipkama i električnim kablovima. Konačno, 18. listopada 1991. okrivljenici su formirali kolonu od oko 50 zatočenih civila, i uz oružanu pratnju povelili ka izlazu iz sela u pravcu proizvodnog pogona Borovo, na izlazu iz sela na teritorij za koji su sumnjali da je miniran. Vođene civile su postrojili u red, naredili im da se

uhvate za ruke i frontalno kreću, razgrćući djetelinu pa kad je jedan od civila pao preko potezne mine, došlo je do istovremenog aktiviranja većeg broja mina, nakon čega je u kaotičnoj situaciji jedan broj pripadnika iz oružane pratnje na bespomoćne civile otvorio pušчанu paljbu, uslijed čega je smrtno stradalo 20 vođenih civila. Dana 9. prosinca 2013. Viši sud u Beogradu proglasio je okrivljenike krivima, ali je po žalbi presuda ukinuta i predmet vraćen na ponovni postupak, koji je u tijeku.

iii. Ratni zločin u Sremskoj Mitrovici

Tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije podiglo je optužnicu protiv M.C. kojom ga se tereti da je 27. veljače 1992., u Prihvatnom centru u KPZ Sremska Mitrovica, gdje su bili smješteni pripadnici rezervnog sastava Zbora narodne garde RH (ZNG), koji su za vrijeme oružanog sukoba na teritoriji Republike Hrvatske zarobljeni 18. studenog 1991. u Vukovaru, tijekom ispitivanja mučio ratne zarobljenike tražeći da priznaju optužbe koje su im stavljene na teret i pruže podatke od vojnog značenja i istovremeno im nanosio povrede tjelesnog integriteta, čime je počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 144. KZSRJ.

iv. Ratni zločin u Tenji

Na temelju podataka koje je Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku po Sporazumu dostavilo Tužilaštvu za ratne zločine Republike Srbije to je Tužilaštvo za ratne zločine podiglo optužnicu protiv državljanina Republike Srbije B.V. i Ž.Č. kojom ih se tereti da su tijekom 1991. godine u Tenji protuzakonito zatvorili sedam civila hrvatske nacionalnosti, a zatim zajedno sa NN pripadnicima svoje čete te civile predali NN osobama koji su ih ubili u blizini Tenje, te su izvršili i ubojstvo 11 civila hrvatske nacionalnosti čime su počinili kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 142. KZ SRJ. U odnosu na optuženika B.V. postupak je još uvijek u tijeku, a optuženik Ž.Č. je pravomoćno oslobođen.

v. Ratni zločin u Belom Manastiru

Na temelju podataka koje je Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku po Sporazumu dostavilo 2008. Tužilaštvu za ratne zločine Republike Srbije, to je Tužilaštvo podiglo optužnicu protiv četvorice srpskih državljanina Z.V., S.S., B.H. i V.B. zbog kaznenog djela ratnog zločina počinjenog u listopadu 1991. godine u Belom Manastiru, kada su kao pripadnici Jedinica za posebne namjene iz sastava policijskih snaga SAO Istočna Slavonija, usmrtili šest civilnih osoba, od čega četvero pripadnika jedne obitelji, a zarobljenike teško zlostavljali nanoseći im teške tjelesne ozljede. Viši sud u Beogradu donio je 19. lipnja 2013. godine prvostupanjsku presudu kojom je V.B. osuđen na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine i šest mjeseci, a dana 29. svibnja 2015. godine isti sud je donio u ponovljenom postupku prvostupanjsku presudu kojom je Z.V. izrekao kaznu zatvora u trajanju od 20 godina, S.S. kaznu zatvora u trajanju od 10 godina te B.H. u trajanju od 5 godina. U odnosu na sve presuđene osobe prvostupanjske presude su pravomoćne.

vi. Ratni zločin u Čelijama

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 5. ožujka 2003. okrivljenom D.R. stavljeno je na teret da je točno neutvrđenog dana sredinom mjeseca studenog 1991. u Čelijama, izveo ranjenog pripadnika 130. brigade iz ambulante u Tenji pod izlikom da ranjenog "ustašu" treba prevesti u komandu TO u Boboti, te ga odvezao na mjesno groblje i

usmrtio licima iz vatrenog oružja. Budući da je okrivljenik državljanin Republike Srbije gdje i prebiva te nije mogao biti izručen hrvatskom pravosuđu, predmet je sukladno Sporazumu dostavljen Tužilaštvu za ratne zločine Republike Srbije radi poduzimanja progona. Spomenuto Tužilaštvo je za ovaj ratni zločin 11. ožujka 2010. podiglo optužnicu protiv D.R. pred Višim sudom u Beogradu povodom koje je okrivljenik pravomoćno osuđen na kaznu zatvora od 12 godina.

1.4. KAZNENI POSTUPCI MEĐUNARODNOG KAZNENOG SUDA ZA BIVŠU JUGOSLAVIJU

i. „Vukovarska trojka“ - presuda protiv Mile Mrkšića, Veselina Šljivančanina i Miroslava Radića

Postupak je vođen zbog događaja od 20./21. studenog 1991. odnosno zbog zlostavljanja i pogubljenja Hrvata i pripadnika drugih naroda nesrpske nacionalnosti koji su 20. studenog 1991. odvedeni iz vukovarske bolnice. U zadnjim danima opsade, nekoliko stotina ljudi se sklonilo u vukovarsku bolnicu u nadi njene evakuacije u prisutnosti međunarodnih promatrača. Zagrebački sporazum sklopljen 18. studenog 1991. predviđao je takvu evakuaciju, međutim, ujutro 20. studenog 1991. vojnici JNA izvršili su trijažu i izabrane osobe ukrcali u autobuse, zarobljenike prvo prebacili do kasarne JNA u Vukovaru, a zatim na farmu svinja na Ovčari u hangar. Skoro svi zarobljenici su pri izlasku iz autobusa bili prisiljeni proći kroz špalir srpskih vojnika koji su ih tukli raznim predmetima, uključujući drvene štapove, kundake, motke, lance i štake i pri tom ih vrijeđali. Premlaćivanja su se nastavila u hangaru i trajala su satima. Te večeri su povučeni pripadnici JNA koji su čuvali zarobljenike, a zarobljenici su ostavljeni pripadnicima Teritorijalne obrane. Iz vukovarske bolnice su 194 osobe odvedene na Ovčaru, gdje su zlostavljane i kasnije pogubljene. Mile Mrkšić je pred MKSJ pravomoćno osuđen 5. svibnja 2009. zbog ubojstava, mučenja i okrutnog postupanja odnosno jer je pomagao i podržavao mučenje i ubojstvo 194 osobe u blizini hangara na Ovčari 20. i 21. studenog 1991. te jer je pomagao i podržavao održavanje nehumanih uvjeta zatočenja u tom hangaru. Izrečena mu je jedinstvena kazna zatvora u trajanju od 20 godina. Veselin Šljivančanin je 8. prosinca 2010. osuđen zbog toga što je propustio ispuniti svoju zakonsku obavezu i ratne zarobljenike koji su držani na Ovčari zaštititi od zlostavljanja te zbog pomaganja i podržavanja mučenja ratnih zarobljenika u hangaru na Ovčari 20. studenog 1991. Izrečena mu je jedinstvena kazna zatvora u trajanju od 10 godina. Miroslav Radić je pred MKSJ u Den Haag-u 27. rujna 2007. oslobođen optužbi.

ii. Vojislav Šešelj – presuda Žalbenog vijeća

Tužiteljstvo MKSJ-a je Vojislavu Šešelju optužnicom stavilo na teret da je od 1. kolovoza 1991. do rujna 1993., sam ili kao sudionik u udruženom zločinačkom poduhvatu, planirao, naredio, poticao, počinio ili na drugi način pomagao i podržavao planiranje, pripremu ili izvršenje, ili je fizički počinio progone hrvatskog, muslimanskog i drugog nesrpskog civilnog stanovništva na teritoriju Slavonije, Baranje i Zapadnog Srijema, ubojstva mnogih hrvatskih, muslimanskih i drugih nesrpskih civila, uključujući žene, djecu i starije osobe, u općini Vukovar, dugotrajno zatvaranje i zatočenje hrvatskih, muslimanskih i drugih nesrpskih civila u zatočeničkim objektima u Hrvatskoj i BiH, uključujući zarobljeničke logore u Vukovaru, uspostavljanje i održavanje nehumanih životnih uvjeta za hrvatske, muslimanske i druge nesrpske civile u zatočeničkim objektima, ubijanje i stalno mučenje i premlaćivanje zatočenih civila, prisilni rad hrvatskih, muslimanskih i drugih nesrpskih civila zatočenih ili držanih u kućnom pritvoru u svojim domovima u Vukovaru, Zvorniku, na širem području Sarajeva, i u Mostaru, seksualno zlostavljanje hrvatskih, muslimanskih i drugih nesrpskih civila od strane srpskih vojnika prilikom zarobljavanja i tijekom zatočenja u zatočeničkim objektima, namjerno uništavanje domova i druge javne i privatne imovine, kulturnih ustanova, povijesnih spomenika i vjerskih objekata hrvatskog, muslimanskog i drugog nesrpskog civilnog stanovništva u općini Vukovar te izravno i javno omalovažavanje hrvatskog, muslimanskog i drugog nesrpskog stanovništva u Vukovaru, Zvorniku i Hrtkovcima putem govora mržnje. U optužnici se, nadalje, navodi da je u studenom 1991. godine, u tijeku borbi koje su srpske

snage vodile radi zauzimanja Vukovara, Vojislav Šešelj obišao grad te je oko 8. studenog 1991. javno izjavio: "Čitav taj prostor će uskoro biti očišćen od ustaša". Oko 13. studenog 1991. je javno i privatno izjavio da "nijedan ustaša ne sme živ da izađe iz Vukovara". Tim govorima je vršen progon Hrvata i poticano je ubijanje. Kao dio opće kampanje progona, srpske snage, uključujući dobrovoljce koje je regrutirao i/ili poticao, su 20. studenog 1991. odvele oko 400 Hrvata i drugih nesrpskih stanovnika iz vukovarske bolnice nakon što su Srbi preuzeli vlast u gradu. Njih oko tri stotine prebačeno je u kasarnu JNA, a zatim na poljoprivredno dobro Ovčara gdje su pripadnici srpskih snaga satima tukli i mučili žrtve. Tijekom večeri 20. studenog 1991., vojnici su žrtve u grupama od 10-20 ljudi prevezli na udaljeno stratište između poljoprivrednog dobra Ovčara i Grabova, gdje su iz vatrenog oružja ubili oko 264 nesrpske osobe iz vukovarske bolnice. Nakon što su srpske snage preuzele kontrolu nad Vukovarom 18. studenog 1991., u Veleprometu se okupilo više od 1000 civila. Neke su srpske snage primorale da odu tamo, a drugi su otišli dobrovoljno, tražeći zaštitu. Do 19. studenog 1991. u Veleprometu se okupilo oko 2000 ljudi. JNA je otprilike 800 od njih smatrala ratnim zarobljenicima. Uvečer 19. studenog 1991., ubrzo nakon što je JNA počela prebacivati navodne ratne zarobljenike u zatvorski objekt u Sremskoj Mitrovici, srpske snage, među kojima su bili dobrovoljci koje je regrutirao i/ili poticao Vojislav Šešelj, izdvojile su određeni broj pojedinaca iz te grupe i ubili ih. Tijela nekih od tih žrtava prebačena su na poljoprivredno dobro Ovčara i zakopana u masovnu grobnicu, a tijela šest žrtava ostavljena su na zemlji iza Veleprometa. Osim toga, teretilo ga se da je od kolovoza 1991. do rujna 1993. godine, planirao, naredio, poticao, počinio ili na drugi način pomagao i podržavao planiranje, pripremu ili izvršenje zatvaranja u nehumanim uvjetima muslimanskih, hrvatskih i drugih nesrpskih civila. Srpske snage, uključujući dobrovoljačke jedinice koje je regrutirao i/ili poticao zarobile su i zatočile stotine hrvatskih, muslimanskih i drugih nesrpskih civila koji su držani u kraćem ili dužem zatočeništvu u zatočeničkim objektima na skladištu Veleprometa te na poljoprivrednom dobru Ovčara. Presudom od 31. ožujka 2016. Vojislav Šešelj je oslobođen optužbi, a Tužiteljstvo Mehanizma za međunarodne kaznene sudove je 29. kolovoza 2016. podnijelo žalbu.

Žalbeno vijeće je 11. travnja 2018. donijelo presudu kojom je dijelom poništilo prvostupanjsku oslobađajuću presudu, proglašivši Šešelja krivim za deportaciju, progon, prisilno premještanje stanovništva i druga nečovječna postupanja kao zločin protiv čovječnosti. U drugostupanjskoj presudi je utvrđeno kako je Vojislav Šešelj kazneno odgovoran za govor u Hrtkovcima u kojem je pozvao na protjerivanje nesrpskog stanovništva. Osim toga Žalbeno vijeće je poništilo zaključak Raspravnog vijeća da nije postojao sustavan ili raširen napad na nesrpsko stanovništvo u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, a zaključilo je i kako su zločini počinjeni u Hrtkovcima bili dio šireg napada u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Presudom Žalbenog vijeća Vojislav Šešelj je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 10 godina.

iii. Jovica Stanišić i Franko Simatović – ponovljeni postupak

Jovici Stanišiću i Franku Simatoviću je optužnicom stavljeno na teret da su od 1. travnja 1991. do 31. prosinca 1995., djelujući u dogovoru s drugim sudionicima udruženog zločinačkog poduhvata, vršili progone Hrvata, bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugog nesrpskog stanovništva u SAO Krajini i SAO SBZS te u BiH. Do kraja ovog razdoblja specijalne jedinice Državne bezbednosti Republike Srbije su, djelujući same i/ili u sprezi s drugim srpskim snagama, preuzele kontrolu nad gradovima i selima u Hrvatskoj, a potom uspostavile režim progona određen da se Hrvati, bosanski Muslimani, bosanski Hrvati i drugi nesrpski stanovnici otjeraju s tih područja. U rujnu i listopadu 1991. godine srpske snage,

konkretno snage TO SAO SBZS i MUP SAO SBZS, su uhićivale civile i držale ih zatočene u pritvorskom objektu policijske zgrade u Dalju i u centru za obuku TO u Erdutu te ih ubijali iz vatrenog oružja. U postupku pred MKSJ Jovica Stanišić i Franko Simatović nepravomoćno su oslobođeni od optužbe te je Žalbeno vijeće 15. prosinca 2015. odlučilo da se suđenje mora ponoviti. Ponovljeno suđenje je u tijeku pred Mehanizmom za međunarodne kaznene sudove.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske je od MKSJ-a pribavilo dokumentaciju i dokaze iz ovog predmeta koji se odnose na ratne zločine počinjene na području Republike Hrvatske, radi korištenja u kaznenim postupcima zbog ratnih zločina u kojima nadležna županijska državna odvjetništva već postupaju ili radi mogućeg formiranja novih predmeta vezano za podatke kojima se do sada nije raspolagalo.

iv. „Vukovarska bolnica“ – obustava postupka protiv Slavka Dokmanovića

Prema optužnici haškog tužiteljstva, točno neutvrđenog dana oko 20. studenog 1991. godine, JNA i srpske paravojne formacije, uz pomoć i podršku Slavka Dokmanovića i pod zapovjedništvom i nadzorom Mile Mrkšića, Miroslava Radića i Veselina Šljivančanina, izvele su najmanje 200 nesrba iz vukovarske bolnice, a zatim ih prevezle u jednu zgradu na poljoprivrednom dobru Ovčara, gdje su ih tukli nekoliko sati, nakon čega su prevezli nesrpske zarobljenike u grupama od deset do dvadeset osoba na lokaciju između poljoprivrednog dobra Ovčara i Grabova, gdje su ih ustrijelili ili im na drugi način oduzeli život. Optuženi Slavko Dokmanović umro je 29. lipnja 1998. u zatvoreničkoj ćeliji u Scheveningenu, počinivši samoubojstvo prije nego je Raspravno vijeće Tribunala donijelo presudu pa je postupak protiv njega zaključen 15. srpnja 1998.

v. Goran Hadžić – obustava postupka

Goranu Hadžiću se optužnicom haškog tužiteljstva stavljalo na teret da je kao Predsjednik Vlade samoproglashene Srpske autonomne oblasti Slavonija, Baranja i zapadni Srijem, i nakon toga kao predsjednik Republike Srpske Krajine, kao supočinitelj sudjelovao u udruženom zločinačkom poduhvatu sa svrhom da se silom trajno ukloni većina hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva iz velikog dijela Republike Hrvatske, s ciljem da to postane dio nove države pod srpskom dominacijom. Među pojedincima koji su sudjelovali u ovom zločinačkom poduhvatu bili su Slobodan Milošević, Milan Martić, Milan Babić, Jovica Stanišić, Franko Simatović, Vojislav Šešelj, Radovan Stojčić, Veljko Kadijević, Blagoje Adžić, Radmilo Bogdanović, Mihalj Kertes i Željko Ražnatović Arkan. Optužnicom ga se teretilo da je od 25. lipnja 1991. do kraja prosinca 1993. godine u dogovoru s drugima, planirao, poticao, naređivao i/ili pomagao i podržavao proganjanje hrvatskog i drugog nesrpskog civilnog stanovništva iz SAO SBZS/RSK. Osim toga, teretilo ga se da je znao, ili je bilo razloga da zna, da se njegovi podređeni spremaju počinuti progone ili da su ih već počinili i da nije poduzeo nužne i razumne mjere kako bi to spriječio ili kaznio njihove počinitelje. Nakon preuzimanja vlasti, srpske snage i organi lokalne vlasti SAO SBZS su proganjali stanovništvo i to na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi te su obuhvaćali istrebljenje ili ubojstvo hrvatskih i drugih nesrpskih civila, uključujući žene i starije osobe, u Dalju, Dalj Planini, Erdutu, Erdut Planini, Klisi, Lovasu, Grabovcu i Vukovaru, protupravno zatvaranje i zatočenje hrvatskih i drugih nesrpskih civila u zatočeničkim objektima u Hrvatskoj i izvan, nametanje i održavanje nehumanih životnih uvjeta za zatočeničke, njihovo fizičko i psihičko zlostavljanje, batinanje, seksualne delikte, druge vidove mučenja, držanje u pretrpanim prostorijama, izgladnjivanje, neadekvatnu medicinsku njegu i lažna pogubljenja i to na poljoprivrednom dobru Stajićevo, poljoprivrednom kompleksu Begejci, kasarni u Zrenjaninu,

vojnom zatvoru u Sremskoj Mitrovici, vojnom zatvoru u Šidu, zgradi policije i hangaru u blizini željezničke stanice u Dalju, centru za obuku TO u Erdutu, vukovarskoj bolnici i kasarni, poljoprivrednom dobru Ovčara, skladištu Velepromet, policijskoj stanici u Opatovcu, štali ili radionici u Borovom Selu, zgradi zadruga u Lovasu, prisilni rad hrvatskih i drugih nesrpskih civila zatočenih u zatočeničkim objektima ili držanih u kućnom pritvoru u svojim domovima u Vukovaru, Dalju, Lovasu, Erdutu i Tovarniku, uvođenje restriktivnih i diskriminacijskih mjera protiv hrvatskog i drugog nesrpskog civilnog stanovništva, uključujući i ograničavanje slobode kretanja, smjenjivanje s rukovodećih položaja u lokalnim institucijama vlasti i u policiji, otpuštanje s posla i samovoljne pretrage njihovih kuća kao i pljačkanje hrvatskih i drugih nesrpskih civila i njihove imovine, deportaciju ili prisilno premještanje desetina tisuća hrvatskih i drugih nesrpskih civila, uključujući deportaciju najmanje 5000 stanovnika Iloka i 20000 stanovnika Vukovara u Srbiju i prisilno premještanje najmanje 2500 stanovnika Erduta u druga mjesta u Hrvatskoj, razaranje i pljačkanje stambenih objekata i druge javne i privatne imovine, kulturnih ustanova, povijesnih spomenika i vjerskih objekata hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva u Dalju, Dalj Planini, Vukovaru, Sarvašu, Ernestinovu, Laslovu, Erdutu, Aljmašu, Lovasu, Šaregradu, Bapskoj, Tovarniku, Erdut Planini i Čelijama. Raspravno vijeće MKSJ-a je 22. srpnja 2016. obustavilo postupak protiv Gorana Hadžića nakon njegove smrti 12. srpnja 2016.

vi. Slobodan Milošević – obustava postupka

U odnosu na Republiku Hrvatsku Slobodanu Miloševiću se stavljalo na teret da je od 1. kolovoza 1991. do srpnja 1992., djelujući sam ili u dogovoru s drugim poznatim i nepoznatim sudionicima udruženog zločinačkog poduhvata, planirao, poticao, naredio, počinio ili na neki drugi način pomagao i podržavao planiranje, pripremu ili izvršenje progona hrvatskog i drugog nesrpskog civilnog stanovništva na područjima SAO SBZS, SAO Zapadna Slavonija, SAO Krajina i Dubrovnika i okolice. U tom razdoblju srpske snage, koje su obuhvaćale jedinice JNA, lokalnog TO-a i jedinice TO-a iz Srbije i Crne Gore, lokalne policijske jedinice i policijske jedinice MUP-a Srbije i paravojne jedinice, napadale su i preuzimale vlast u gradovima, selima i naseljima, a po preuzimanju vlasti, u suradnji s lokalnim srpskim vlastima, uspostavile režim progona smišljen da bi se hrvatsko i drugo nesrpsko civilno stanovništvo protjeralo s tih područja na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi, a taj režim je uključivao istrebljenje ili ubojstvo više stotina hrvatskih i drugih nesrpskih civila u Dalju, Erdutu, Klisi, Lovasu, Vukovaru, Voćinu, Baćinu, Saborskom i okolnim selima, Škabrnji, Nadinu, Bruškoj, te u Dubrovniku i okolici, dugotrajno zatočenje više tisuća hrvatskih i drugih nesrpskih civila u zatočeničkim objektima u Hrvatskoj i izvan nje, uključujući zatvoreničke logore koji su se nalazili u Crnoj Gori, Srbiji i Bosni i Hercegovini, uspostavljanje i održavanje nehumanih životnih uvjeta u tim objektima te višekratno mučenje, premlaćivanje i ubijanje hrvatskih i drugih nesrpskih civila u njima, deportaciju ili prisilno premještanje najmanje 170000 hrvatskih i drugih nesrpskih civila s gore navedenih područja, uključujući i deportaciju najmanje 5000 stanovnika Iloka i 20000 stanovnika Vukovara, te prisilno premještanje najmanje 2500 stanovnika Erduta, namjerno uništavanje stambenih objekata i druge javne i privatne imovine, kulturnih ustanova, povijesnih spomenika i vjerskih objekata u Dubrovniku i njegovoj okolici, Vukovaru, Erdutu, Lovasu, Šaregradu, Bapskoj, Tovarniku, Voćinu, Saborskom, Škabrnji, Nadinu i Bruškoj. Optužnicom se Slobodana Miloševića teretilo i da je 20. studenog 1991., kao dio kampanje progona, pod zapovijedanjem, kontrolom ili utjecajem JNA, TO-a SBZS i drugih sudionika udruženog zločinačkog poduhvata, odvedeno oko 264 Hrvata i drugog nesrpskog stanovništva iz Vukovarske bolnice, žrtve da su prebačene u kasarnu JNA, a zatim na poljoprivredno dobro Ovčara. Tu su pripadnici srpskih snaga satima tukli i mučili žrtve. Tijekom večeri 20.

studenog 1991., vojnici su žrtve u grupama od 10-20 prevozili na udaljeno stratište između poljoprivrednog dobra Ovčara i Grabova, gdje su ih ubili vatrenim oružjem. Osim toga, teretilo ga se da su u rujnu i listopadu 1991. godine, srpske snage, pripadnici TO-a i Milicije SAO SBZS, uhićivale hrvatske civile i zatvarale ih u zgradu policije u Dalju. Pripadnici TO-a SAO SBZS, predvođeni Željkom Ražnatovićem ubijali su iz vatrenog oružja zatočenike, a tijela pokapali u masovnu grobnicu u Čelijama ili bacali u Dunav. Miloševiću je stavljeno na teret i da su 18. listopada 1991. pripadnici JNA, TO-a SAO SBZS i dobrovoljačke jedinice "Dušan Silni" prisilili 50 hrvatskih civila zatočenih radi prisilnog rada u zgradi zadruge u Lovasu, da odu do minskog polja na izlazu iz sela te su na putu pripadnici srpskih snaga ubili jednog zatočenika. Kad su došli do minskog polja, zatočenici su bili prisiljeni ući i nogama čistiti tlo ispred sebe. Najmanje je jedna mina eksplodirala, a srpske snage su otvorile vatru na zatočenike ubivši 21 zatočenika. Pored navedenog, stavljalo mu se na teret da je od kolovoza 1991. do ožujka 1992. godine, sam ili u dogovoru sa drugim poznatim i nepoznatim sudionicima udruženog zločinačkog poduhvata planirao, poticao, naredio, počinio ili na drugi način pomagao i podržavao planiranje, pripremu ili izvršenje protupravnog zatočenja ili zatvaranja pod nehumanim uvjetima hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva s područja SAO SBZS-a, SAO Zapadne Slavonije, SAO Krajine i Dubrovnika, u vojno skladište JNA u Morinju (Crna Gora), kasarnu u Kumboru (Crna Gora), kasarnu JNA u Bileći (BiH), poljoprivredno dobro Stajićevo, kasarnu JNA u Begejcima, kasarnu JNA u Zrenjaninu, vojni zatvor JNA u Sremskoj Mitrovici, zatvor JNA u Kninu, staru bolnicu u Kninu, zgradu policije i hangar JNA i TO u Dalju, zgradu zadruge u Lovasu, centar za obuku TO-a u Erdutu, poljoprivredno dobro Ovčara, skladište Velepromet, vojni zatvor JNA u Šidu, policijsku stanicu u Opatovcu i štalu ili radionicu u Borovom Selu. Postupak protiv Slobodana Miloševića je obustavljen nakon njegove smrti u pritvoru, u Scheveningenu, 11. ožujka 2006.